

BLAŽENI FRANCESCO BONIFACIO
svećenik i mučenik

ILIJA JAKOVLJEVIĆ

Izdavač

Josip Turčinović d.o.o.
Biskupija Porečka i Pulska

Za nakladnika

Sergije Jelenić

Priredio

Ilija Jakovljević

Uredništvo

Ilija Jakovljević
o. Alfons Orlić
Mario Ravalico

Lektorica

Kristina Varda

Tehnički urednik

David Ivić

Tisak

Josip Turčinović d.o.o.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice u
Puli pod brojem _____

ISBN: 978-953-8031-24-3

BLAŽENI
FRANCESCO BONIFACIO
svećenik i mučenik

Priredio

ILIJA JAKOVLJEVIĆ

Josip Turčinović d.o.o.
Pazin, 2016.

Sac. BONIFACIO Don FRANCESCO

CAPPELLANO DI VILLA GARDOSSI

Parrocchia di Buie d'Istria

N. a Pirano il 7-9-1912

M. a Villa Gardossi l'11-9-1946

Biskupova riječ

Povijest Crkve na jednom prostoru ne ogleda se samo u sakralnim spomenicima, koji su plod vjere i duha jednoga naroda, nego napose u njezinim istaknutim članovima koji su do kraja ostali vjerni Bogu i Crkvi. Među takve sinove Crkve ubrajamo i bl. Francesca Bonifacija koji je u najtežim vremenima za čovjeka i Crkvu u 20. stoljeću ostao nepokolebljiv u evanđeoskom nauku kao pravi pastir svoga stada. Nije u životu birao lagodniji put nego put evanđelja kojim je oblikovana povijest i kultura ovoga prostora. U najtežim trenutcima u svome životu, za vrijeme ateističkog komunističkog režima, ostaje uza svoje stado u Krasici duboko svjestan, jer je primao prijetnje, da svakog trenutka može biti ubijen. Na kraju će biti ubijen iz mržnje prema Crkvi kao katolički svećenik, bez suđenja i dokaza krivnje.

Upravo ovakvi članovi Crkve njezina su najveća snaga te putokaz budućim naraštajima kako se evanđeoski ljubi Boga i čovjeka. Ovogodišnja, 70. godišnjica mučeničke smrti bl. Francesca velik je duhovni događaj za naše mjesne Crkve, napose za župu Krasicu gdje je proživio najplodnije godine svoga svećeničkog života i gdje je duhovno sazrio kako bi podnio mučeničku smrt.

Zahvaljujem svima onima koji su dali svoj doprinos pripremanju ove knjige i njezinu tisku. Ona će biti velik doprinos da se još više na ovom našem prostoru čuje o bl. Francescu Bonifaciju.

*Dražen Kutleša
porečki i pulski biskup*

Spomen-sličica sa svećeničkog ređenja i mlade mise
bl. Francesca Bonifacija

Predgovor

Istarski poluotok stoljećima se nalazio na udaru raznih civilizacija, ali i barbara. Međutim, istarski čovjek nastojao je, unatoč svim nedaćama, očuvati svoj identitet koji je dobrim dijelom oblikovala i sama vjera. Dvadeseto stoljeće ostavilo je velike ratne ožiljke na mirnom i pobožnom čovjeku ovoga kraja. Tri ideologije: nacizam, fašizam i komunizam kao da su se natjecale koja će počiniti veće zločine na ovome području. Nažalost, i danas sljedbenici tih ideologija pokušavaju opravdati zločine „svojih očeva“ i ne žele dati informacije, ako znaju, da svaka obitelj svog nestalog, ubijenog, dostojno sahrani. Sudbinu tih ljudi dijeli i bl. Francesco Bonifacijo, svećenik i mučenik.

Ovo naše područje dalo je mnoge mučenike, a Crkva je do sada službeno svoju dvojicu vjernih sinova uzdigla na čast oltara: bl. Miroslava Bulešića i bl. Francesca Bonifacija. Ovu knjigu podijelio sam na tri dijela: u prvome donosim kratak životopis bl. Francesca; u drugome zapise bl. Francesca kao duhovne vježbe, obnove i razmatranje; a u trećem dijelu misli iz duhovnog dnevnika. Na taj način želio sam da i mi danas putem zapisanih riječi čujemo bl. Francesca kao što su ga slušali vjernici Novigrada i Krasice.

Prigodom sedamdesete godišnjice mučeničke smrti bl. Francesca, sa željom da se bolje upozna njegov život te napose svećeničko djelovanje u Novigradu i Krasici gdje je službovao, dajemo vam u ruke ovu knjižicu. Nastala je na poticaj mons. dr. Dražena Kutleše, biskupa porečkog i pulskog, uz svesrdnu pomoć gosp. Marija Ravalića, neumorna promicatelja istine o bl. Francescu i autora tekstova na talijanskom jeziku, te o. Alfonsa Orlića koji je tekstove preveo s talijanskog jezika. Svima velika hvala jer svatko je na svoj način dao doprinos da ne zaboravimo duhovne velikane naše Istre.

Bl. Francesco živio je evanđeoske vrednote koje je prenosio onima kojima je bio poslan. I danas je živa uspomena na dobra, marljiva i pobožna svećenika Francesca u župama gdje je djelovao. Možemo se zapitati koje bi danas pastoralne načine koristio Francesco da Riječ Božja dođe do svakog. Prigodom dolaska u Krasicu zapisuje da će u

fokusu njegova pastoralna napose biti: katehezacija djece, rad s bolesnima i siromašnima. Ove se dvije zadnje skupine danas, nakon 70 godina od njegove mučenike smrti, nalaze u fokusu djelovanja rimskog prvosvećenika, pape Franje.

Čitajući zapise bl. Francesca vidimo da je bio neumoran pastoralni djelatnik s djecom i mladima, prijatelj ribara i radnika, navjestitelj Božje radosne vijesti bolesnicima i siromasima, te pobožan i revan slavitelj svetih sakramenata. Svugdje je snagu crpio iz euharistije i svakodnevne molitve pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Znao je ljude slušati, a ljudi su njega rado imali u svome društvu. Svima je bio duhovni otac!

Danas s ponosom i vjerom zahvaljujemo Bogu što smo na njivi istarskoj imali tako revna i marljiva svećenika koji je na kraju dao svoj život za Boga i Katoličku Crkvu. Neka svima bl. Francesco bude nadahnuće u življenju vlastite vjere.

Ilija Jakovljević

Kronologija

7. rujna 1912. – rođen je u Piranu (u Istri od oca Ivana i majke Luigie Busdon)
15. rujna 1912. – kršten je u krstionici crkve sv. Jurja u Piranu
1. listopada 1922. – prima sakrament potvrde
- rujan 1924. – ulazi u Malo sjemenište u Koprnu
24. prosinca 1931. – umire mu otac u 48. godini
30. kolovoza 1932. – ulazi u Centralnu bogosloviju u Gorici
26. listopada 1936. – u Biskupskoj kapeli u Trstu prima red podđakonata od mons. Luigija Fogara, biskupa Trsta i Kopra
19. studenoga 1936. – u katedrali u Gorici prima red đakonata po rukama mons. Margottija, nadbiskupa Gorice i apostolskog administratora Trsta
27. prosinca 1936. – zaređen je za svećenika u katedrali sv. Justa u Trstu od mons. Margottija
3. siječnja 1937. – slavi prvu sv. misu u katedrali sv. Jurja u Piranu
1. travnja 1937. – imenovan je kapelanom u Novigradu
1. srpnja 1939. biskup mons. Santin imenuje ga kapelanom izložene kapelanije Krasica župe Buje
11. rujna 1946. – zaustavlja ga neka straža „narodne obrane“ i nestaje; tijelo mu nije nikad pronađeno
3. veljače 1954. – Tršćanska prefektura izdaje dokument o nestanku umjesto smrtnog lista
15. rujna 1996. – u Krasici se održava svečana liturgija o 50. godišnjici smrti, to je prvi put da se u Istri javno spominje don Francesca. Svečanu proslavu u Grožnjanu bio je organizirao don Ireko Gallo, župnik u Goržnjanu i Krasici.
22. ožujka 1998. – u katedrali sv. Jurja u Trstu zaključen je biskupijski proces za kanonizaciju sluga Božjega; predsjedao je dijecezanski biskup mons. Eugenio Ravignani.
4. listopada 2008. – u katedrali sv. Justa u Trstu don Francesco Bonifacio proglašen je blaženim kao mučenik „iz mržnje na vjeru“

MOLITVA

Zahvaljujemo ti, Gospodine,
što si darovao Crkvi don Francesca Bonifacija,
svećenika po tvome srcu
apostola evanđelja i mučenika za vjeru.

Molimo te, Gospodine,
daruj svojoj Crkvi svetih svećenika
poput don Francesca Bonifacija,
koji će biti potpuno posvećeni tvojoj slavi
i puni ljubavi za tvoj narod.

Zazivamo te, Gospodine,
da bi mučeništvo don Francesca Bonifacija
doprinijelo pomirenju da naše zemlje
budu rasvijetljene vjerom, pravdom i mirom.

*(Molitvu sastavio u svibnju 2014. tršćanski nadbiskup
mons. Giampaolo Crepaldi)*

I.

**KRATAK ŽIVOTOPIS
FRANCESCA BONIFACIJA**

Obitelj i djetinjstvo¹

Francesco Bonifacio² rođen je u Piranu, u tadašnjoj Tršćansko-koparskoj biskupiji, danas Koparska biskupija, 7. rujna 1912. Bio je drugo dijete od sedmero djece u obitelji Giovannija Bonifacija³ i Luigie Busdon;⁴ druga su djeca bili: Teresa, Giulia, Mario, Libera, Giovanni i Romana. Kršten je 15. rujna iste godine u župnoj crkvi sv. Jurja u Piranu kad uz ime Francesco dobiva i Giovanni po ocu.⁵ Sakrament sv. potvrde podijelio mu je mons. Angelo Bartolomasi, tršćansko-koparski biskup, 1. listopada 1922.

Klice vjerskog života mladi Francesco nalazi u obitelji u kojoj je dan započinjao i završavao molitvom te svakodnevnim obiteljskim pohađanjem sv. mise u samostanskoj crkvi sv. Franje – franjevac konventualaca. Duhovnu notu obitelji je napose davala majka, koja je svakodnevno pohađala sv. misu u šest sati (kasnije ne bi mogla zbog brojne djece). U pobožnoj i skladnoj obitelji, gdje se redovito molilo, vlada opušteno i vedro ozračje. Francesco je jednostavno dijete, skroman, poslušan, strpljiv, pobožan i obziran. Ove odlike će ga pratiti tijekom cijelog njegova života. U crkvi sv. Franje prima sakrament prve sv. pričesti, ali i služi kod oltara kao ministrant.

Obitelj živi skromnim i skladnim životom: otac je bio ložać na malim parobrodima koji su Trst povezivali s raznim mjestima na istarskoj obali; majka je bila domaćica, trebala je skrbiti za sedmero djece (Francesco je bio drugi po redu), brinuti se za njihov odgoj i štedljivo raspolagati oskudnim prihodima.

-
- 1 Tekst, najvećim dijelom, za ovo poglavlje preuzet je iz brošure: „Don Francesco Bonifacio: la virtù e il martirio“, a cura del *Gruppo amici di don Francesco* promesso dall’Azione Cattolica di Trieste.
  - 2 Isto ime imaju Francesco Giovanni i njegov otac te ćemo u daljnjem tekstu don Francesca Giovannija oslovljavati don Francesco ili Francesco, a njegova oca samo Giovanni Bonifacio.
  - 3 Giovanni Bonifacio umro je 26. prosinca 1931.
  - 4 Majka Luigia Busdon rođena je u Piranu 24. prosinca 1889., a umrla je u Trstu 17. veljače 1963. Njena je obitelj podrijetlom iz Lanišća gdje je mučeničku smrt podnio bl. Miroslav Bulešić 24. kolovoza 1947.
  - 5 Usp. M. RAVALICO, *Don Francesco Bonifacio, Assistente dell’Azione cattolica fino al morte*, AVE, str. 26.

Francesco posjećuje i župni oratorij, nazvan „salezijanski“ po načinu odgoja. Pristupa Katoličkoj akciji,⁶ u početku kao pripravnik, a kasnije kao junior. Pohađa tjedne sastanke u središtu Sv. Juraj koji je bio prava duhovna i intelektualna „kovačnica“ za mnoge mladiće. Duhovna formacija svakog mladića, čovjeka proizlazi iz sv. ispovijedi koju je Francesco tjedno činio i svakodnevne sv. pričesti. Ova će dva sakramenta do kraja života obilježiti duhovni lik ovog mladića, kasnije svećenika.

Kopar: prvi korak prema svećeništvu

Okruženje, u prvom redu obiteljsko, zatim župno s vrsnim svećenicima, malo-pomalo već od ranog djetinjstva potiče i otkriva prve znakove svećeničkog zvanja. Župnik mons. Giorgio Maraspin,⁷ kao pravi pastir, primjećuje te znakove i potiče dječaka Francesca da izabere svećeničko zvanje.

U dvanaestoj godini, 1924. godine, odlazi u Malo sjemenište u Kopru (tada je to bilo međubiskupijsko malo sjemenište. U ovom sjemeništu boravio je i bl. Miroslav Bulešić,⁸ kao i drugi pripravnici za svećeništvo iz Istre.) i započinje s učenjem. Pobožnom i jednostavnom mladiću nije se bilo teško priviknuti na stroga pravila i marljivo se, ali ne bez poteškoća, prihvaća školskih dužnosti.

Njegov mladenački lik krasi vrline: blagost, poslušnost, uslužnost te spremnost pomoći kolegama u potrebi. Te vrline zapažaju i profesori, tako da je jedan od njih nakon ispita, koji su za Francesca bili teški, izjavio: „Pa ovaj je doista svet.“⁹ Kolege će ga u dobrohotnom šaljivom tonu nazivati „svečić“.

---

6 Katolička akcija nastaje u 19. stoljeću kao odgovor na novi društveni poredak koji, ponekad i nasilno, razdvaja Crkvu i društvo. Kao vjerska organizacija, priznata od Svete Stolice, ona se ravna po nauku Crkve, smjernicama Svete Stolice i odredbama nadležne crkvene vlasti.

7 Mons. Giorgio Marsipani (1870. – 1935.) bio je uzoran i zauzet nadžupnik i dekan u Piranu.

8 Usp. V. MILOVAN, *Miroslav Bulešić, svjedok Kristov*, Pula, 2006., str. 19-23.

9 G. BRUNI, *L'onore del nostro clero*, u: *La Voce di S. Giorgio*, rujan 1986., str. 2-3.

Francesco ima i svoj križ koji strpljivo nosi, a riječ je o bronhijalnoj astmi koja ga prati cijeloga života.¹⁰ Francesca i njegovu obitelj sustiže jedna velika kušnja i križ. Na Badnjak 1931., kad je Francesco bio u trećem razredu liceja, umire mu otac. Francesco je tu tužnu vijest vjernički prihvatio. Tom prigodom piše: „Danas se moj otac preselio u bolji život. Neka mu Bog daruje vječni pokoj koji je zaslužio s podnesenim patnjama i po velikim žrtvama što ih je učinio za mene.“¹¹

Obitelj taj trenutak proživljava dosta teško i zabrinuto, upali su i u teške ekonomske poteškoće, ali majka spremno kaže: „Checco (tako su ga zvali u obitelji) je od Boga pozvan i treba postati svećenik.“¹² Pokazala je nepokolebljivu vjeru u Božju providnost. Na tu majčinu odluku Francesco piše: „Ono što Bog dopušta treba prihvatiti bez istraživanja razloga, jer što Bog dopušta uvijek je za nas dobro.“¹³

Za vrijeme ljetnih praznika Francesco okuplja svakog dana pi-ranske sjemeništare tako da u ljetnim praznicima ne mijenjaju ritam duhovnog života. Skupina od osam, devet prijatelja svaki dan pristupa svetoj misi, obavlja zajedničko razmatranje, pohod Presvetom Otajstvu, moli krunicu, tjedno obavlja sv. ispovijed i mjesečno duhovnu obnovu.

Gorica: teološki studij

Nakon završene gimnazije, liceja polazi 1932. u Centralno teološko sjemenište u Gorici.¹⁴ Francesco osjeća poteškoće u studiju, ali uporno ih svladava i tako napreduje u svom kršćanskom i intelektualnom sazrijevanju.

---

10 Usp. F. BONIFACIO, Quaderno di memorie segrete, 3 agosto 1934. in N.N., Cenni biografici di don Francesco Bonifacio, u: *Pensieri dal diario dal sacerdote Francesco Bonifacio*, Trieste, 1971., str. 17.

11 F. BONIFACIO, *Diario*, 26 dicembre 1931.

12 G. FRANCESCO, *Testimonianza*, 20 luglio 1972.

13 F. BONIFACIO, Lettera alla madre in N.N., Cenni biografici di don Francesco Bonifacio, u: *Pensieri dal diario dal sacerdote Francesco Bonifacio*, Trieste, 1971., str. 7.

14 Ovo sjemenište pohađali su pripravnici za svećeništvo iz današnjih nad/biskupija: Riječke, Porečke i Pulske, Krčke, Koparske, Tršćanske, Goričke....

U tim se godinama u Goričkom sjemeništu pojavljuju previranja zbog uporabe jezika: iako je većini studenata materinski jezik bio talijanski, bilo je u sjemeništu i Slovenaca i Hrvata. Francesco je uvijek bio daleko od polemika, rasprava i napetosti, kojih je uistinu bilo, ali je nastojao dijalogizirati sa svima.

Godine 1934. nastala je žestoka novinarska kampanja protiv tršćanskog biskupa mons. Luigija Fogàra jer nije pristajao na fašističke ucjene i odluke.¹⁵ Zastupao je prava Hrvata i Slovenaca te poticao osnivanje katoličkih društava, zbog čega se našao na udaru fašista. Mons. Božo Milanović svjedoči da je prema Hrvatima „uvijek bio uljudan i pravedan“ kao biskup.¹⁶ Stvar se tako zaoštrila da je Sv. Stolica poslala posebnog apostolskog vizitatora da bi se razbistrilo o čemu se radi. I Francesco je, kao i ostali studenti, bio upleten u to. Njegovo je držanje i u tom slučaju bilo vrlo uravnoteženo.

Studijske obveze izvršava uredno te svakodnevno radi na duhovnom području. Vrlo zauzeto izvršava sve sjemenišne pobožnosti, a iznad svega gaji bratske odnose sa svima.¹⁷ Isto svjedočanstvo poslije će dati i biskup Antun Bogetić.¹⁸

Novigrad: prve godine službe

Nekoliko godina obavlja važnu službu kao prefekt za disciplinu u Kopru; tu je dužnost obavljao vrlo zauzeto i prijateljski se odnosio prema mlađim kolegama.

Nešto kasnije, 20. listopada 1936. u Biskupijskoj kapeli u Trstu gorički biskup, koji je ujedno i apostolski administrator ujedinjenih biskupija Trsta i Kopra, mons. Carlo Margotti podjeljuje mu red podđakonata, a 19. studenog u metropolitanskoj crkvi u Gorici red đakonata. U crkvi sv. Justa u Trstu, na blagdan sv. Ivana apostola i evanđelista, 27. prosinca 1936. godine zaređen je za svećenika. Prvu

15 Usp. B. MILANOVIĆ, *Istra u dvadesetom stoljeću*, knjiga 1., Pazin, 1992., str. 254.

16 Usp. S. J. ŠKUNCA, *Prošlost Crkve u Istri*, Pazin, 2014., str. 158-159. Usp. D. KLEN, *Neki dokumenti o svećenstvu u Istri*, Zagreb, 1995., str. 47.

17 Usp. F. DE GUARRINI, *Cinguant'anni fa veniva ucciso don Francesco Bonifacio*, u: Vita Nuova, 6 settembre 1996.

18 Usp. A. BOGETIĆ, *Testimonianza*, 3 gennaio 1997.

sv. misu slavio je u svom rodnom Piranu 3. siječnja 1937. godine, u crkvi sv. Jure.

Vrlo kratko (svega tri mjeseca) postavljen je za pomoćnika u Piranu. Tu su ga svi zavoljeli, a naročito mladi koji su osjetili da ih je svojim nastupom osvojio.¹⁹

S prvim danom travnja 1937. započinje službu pomoćnika u službi u Novigradu.²⁰ Tu ostaje, zajedno s majkom, sestrom Romanom i bratom Giovannijem nešto više od dvije godine. Odmah se uključuje u društveni život tog gradića, među ribare, pomorce, zemljoradnike i male zanatlije. Zdušno se zalaže za mlade, naročito u katehizaciji. Obraća se jednostavno župljanima, posjećuje bolesnike, starce i seljake po okolnim kućama. Svima se stavio na raspolaganje. Pomaže siromasima malenim ekonomskim i praktičnim pomoćima. Oko njegove ispovjedaonice okupljaju se mornari, seljaci, kao i oni koji žele izvanredna ispovjednika pa se čulo da ljudi govore:

Župna crkva u Novigradu

19 Usp. B. BORSATTI, *Memorie su don Bonifacio*, vjerojatno 1971.

20 Dana 1. travnja 1937. mons. Carlo Margotti, nadbiskup Gorice i apostolski administrator Tršćansko-koparske biskupije, imenuje don Francesca pomoćnikom, citiram dekret: „sussudario capitolare, vicario corale e cooperatore a Cittanova“, gdje je župnik bio mons. Francesco Chierago koji je isto bio rodom iz Pirana.

„Ne treba nam više ići u Dajlu, imamo ovdje svetog svećenika.“²¹ U Dajli, udaljenoj samo nekoliko kilometara od Novigrada, nalazio se benediktinski gostinjac (hospicij).²² Dajla je godine 1273., kao feud novigradskih biskupa, predana obitelji Sabini; a godine 1736. posjed nasljeđuje rođak Sabinijevih, Santo Grisoni iz Novigrad.

Osniva Katoličku akciju i u prvom se redu posvećuje formiranju mladeži. Na probleme mladih gleda vrlo realno: „Kako karakterne kršćane i građane odgaja Katolička akcija! To je zaista čudnovato.“²³ Unajmljuje neke prostorije kako bi u njima mogao raditi s mladima. Uredio je dvoranu s pozornicom, organizirao glazbeni sastav. Organizira sportska natjecanja, izlete, a tijekom praznika kupanje na moru. Dvoje svjedoka iz tog vremena tvrdi: „Mladima je govorio s Evanđeljem u srcu i na ustima.“²⁴

Krasica: novo odredište

Novi tršćanski biskup mons. Antonio Santin 1. srpnja 1939. premjestio ga je u Krasicu.²⁵ To je bila kapelanija župe Buje, ali skoro nezavisna, osobito u pastoralnom radu. Za njega taj premještaj predstavlja „teški“ udarac nakon tek dvije godine u Novigradu, gdje je bio od svih prihvaćen i obožavan. Prihvaća u poslušnosti, a u dnevniku

---

21 B. RADIN – G. VARIN, *Testimonianza*, 2 gennaio 1971.

22 Grof Francesco Grisoni iz Kopra 29. rujna 1841. svojom oporukom osniva Gostinjac i povjerava ga kao *uvjetni legat* ocima benediktincima samostana Svete Marije u Pragli kako bi se brinuli za sirotinju i dobra na tom području. Gostinjac je, kada je oporuka stupila na snagu, otvoren odobrenjem tršćansko-koparskog biskupa Jerneja Legata, 19. veljače 1860., te carskog i kraljevskog namjesništva u Trstu, 12. svibnja 1860. Godine 1948. benediktinci su napustili Gostinjac nakon nacionalizacije povjerene im imovine i montiranoga sudskog procesa. Župa je osnovana dekretom pazinskoga apostolskog upravitelja biskupa Dragutina Nežića, broj 110/1971 od 25. veljače 1971. godine.

23 F. BONIFACIO, *Diario segreto*, Capodistria 5 settembre 1935.

24 Usp. Relazione della commissione storica, u: *Positio super martyrio et fama maryirii*, Beatificationis seu declarationis martyrii Servi Dei Francisci Ioannis Bonifacio, sacerdotis dioecesani, in odium fidei, uti fertur, interfecti (+ 1946), Roma, 2004., str. 35.

25 Krasica je bila godinu dana bez vlastitog svećenika – kapelana nakon smrti don Giovannija Marchija.

piše: „Dobro, Gospodine, budi volja tvoja. A zdravlje? Kad budem osjetio da mi je boravak ovdje zbog zdravlja presudan ponizno ću to izložiti svome poglavaru.“²⁶

Kapelanija Krasica obuhvaća nekoliko razbacanih sela na vrlo širokom prostoru s nekih 1300 stanovnika. Ima crkvu sa zvonikom, groblje i župnu kuću na osami. Župna kuća ima dva kata i tavan, ali je neuređena, nema električne struje, vodu treba nositi s obližnjeg bunara. Hrabri svoje ukućane koji su bili razočarani novim okolnostima u odnosu prema prijašnjem stanju u Novigradu.

Još su uvijek s njime majka, sestra i brat, a ponekad i jedna rođakinja. Don Francesco im govori: “Biskupova volja predstavlja Božju volju.“²⁷

I tu razvija veliku pastoralnu djelatnost sa svima, a naročito s djecom, mladima, bolesnicima, siromašnima i starcima.²⁸ Iskustvo stečeno u Novigradu pomaže mu u organiziranju ministranata, poučava vjeronauk, formira pjevački zbor i dramsku skupinu. Uređuje malu knjižnicu²⁹ i dio župnog stana pretvara u „oratorij“. Počinje organizirati Katoličku akciju:³⁰ najprije „benjamine“, pripravnike, pa mladež i udate žene (svima preporučuje molitvu, razmatranje, liturgijski i sakramentalni život kao i klanjanje Presvetom Sakramentu), neke od mladih usmjerava na zavjet čistoće.³¹ U dnevniku će zapisati: „da bi se

26 F. BONIFACIO, *Diario segreto*, Villa Gardossi, 13 luglio 1939.

27 L. FONDA, *Testimonianza*, 9 luglio 1969.; G. BONIFACIO, *Testimonianza*, 11 ottobre 1996.

28 Francesco svoj pastoralni rad usmjerava istovremeno u tri smjera: prema djeci, siromašnima i bolesnima. Usp. F. BONIFACIO, *Diario segreto*, Villa Gardossi, 31 gennaio 1946.

29 Lijepo svjedočanstvo o pastoralnom radu don Francesca daje Romano Gardossi koji je bio ministrant i član Katoličke akcije u Krasici. Usp. R. GARDOSSI, *Testimonianza*, 3 giugno 1972.

30 Mnogi svjedoci iz vremena djelovanja don Francesca u Krasici, koji su dali svoje svjedočanstvo u dijecezanskom postupku za proglašenje don Francesca blaženim, o njemu imaju jako dobro mišljenje, napose ističu njegovu zauzetost oko osnivanja Katoličke akcije, ali sveopću brigu za svakog čovjeka, napose za onog koji se našao u nevolji, te iznad svega kao pobožna svećenika. Usp. *Summarius super martyrio, u: Positio super martyrio et fama maryirii*,... n.dj., str. 67-73.

31 Usp. *Relazione della commissione storica*, u: Isto, str. 41-43.

Krasica 4. svibnja 1941. - Don Francesco i mons. Damiani sa prvopričesnicima.

mladenačke duše oduševilo ne treba bogzna što, dosta je dobra volja i nesebična žrtva³²

Ide ususret roditeljima i djeci te odlazi u udaljena sela kako bi imao katehezu za djecu i pripremao ih za sakramente. Neki su govorili: „za svakoga se brine!“³³ Narod ga je zavolio i ta obljubljenost kod naroda poslije će zasmetati članovima bujske UDBA-e.

Vrlo se savjesno priprema za svoje dužnosti, piše propovijedi, razmatranja i odluke.³⁴ Redovito je povezan s biskupom³⁵ (nastupila su vrlo teška vremena) i podržava bratske odnose s obližnjim svećenicima. Svake subote ide u Buje pomagati u ispovijedanju; jedan se od njegove subraće svećenika toga sjeća pa kaže: „Bio je sjajan ispovjednik, nezaboravljen i vrlo omiljen, očinski; ponekad i strog, ali uvijek uspješan.“

32 F. BONIFACIO, *Diario segreto*, Villa Gardossi, 7 febbraio 1946.

33 B. GARDOSSI, *Testimonianza (allegato alla sessione LV)*, 2 maggio 1997.

34 Iz sačuvanih zapisa možemo iščitati plemenitu i duhovnu dušu neumorna navjesticitelja evanđelja.

35 Usp. A. SANTIN, *Testimonianza*, najvjerojatnije 1971.

Prilike u Istri

I Istra je zahvaćena ratnim vihorom. Iako se u početku to nije jako osjećalo. Padom Italije, 8. rujna 1943., sve se mijenja. Nakon što je NOO (Narodnooslobodilački odbor) donio u Pazinu 13. rujna 1943. odluku o priključenju Istre matici zemlji „i proglašuje sjedinjenje s ostalom našom hrvatskom braćom“,³⁶ hrvatsko svećenstvo na čelu s Božom Milanovićem lobirat će da se Istra pripoji matici Hrvatskoj. Diže se narodni ustanak, a Nijemci okupiraju Italiju. To se u Istri jako osjeća, a krajevi oko Krasice vrlo su prikladni za osnivanje i sakrivanje partizanskih jedinica. U stvari, nastaju dvije strane, s jedne „Narodnooslobodilački pokret“ (Osvobodilna fronta), a s druge nje-mačke okupatorske snage zajedno s domaćim kolaboracionistima; u sredini je bio obezglavljen narod koji se držao Crkve i svećenika.

Bezbroj ljudskih žrtava i patnje prouzročila je njemačka okupacija Istre od listopada 1943. do početka svibnja 1945. godine; a bilo je stradalnika i od savezničkih bombardiranja naročito grada Pule. Život gotovo svakog stanovnika, pa i svećenika, bio je stalno izložen životnoj opasnosti, bilo od strane partizana koji su se smatrali oslobođiteljima, bilo od strane njemačkog i fašističkog okupatora. Porečki i pulski biskup Raffaele Radossi i tršćansko-koparski Antonio Santin te pojedini župnici i svećenici spašavali su nevine žrtve. Spašavao ih je i Francesco Bonifacio, kao i Miroslav Bulešić. U ratnom je vihoru u Istri od zaraćenih strana životom stradalo 8 svećenika, 1 bogoslov, 2 sjemeništara i nepoznat broj zauzetih vjernika i vjernica.³⁷

Don Francesco, po naravi smiren čovjek, hrabro se suočava s tom opasnom i teškom stvarnošću, za sve se zalaže, bez ikakve razlike, bili Talijani, Slovenci ili Hrvati, pomaže svima pripadali jednoj ili drugoj strani.³⁸ Njegova politika bila je ljubav prema svima te služenje Kristu

36 Proglas Okružnog NOO-a za Istru od 13. IX. 1943. o priključenju Istre Hrvatskoj. Prema: *Priključenje Istre Federalnoj Državi Hrvatskoj u Demokratskoj Federativnoj Jugoslaviji 1943. – 1958.*, ZR (uredio Ferdo Čulinović i dr.), Sjevernojadranski institut JAZU, Rijeka, 1968., str. 190.

37 Usp. Ivan GRAH, *Istarska Crkva...*, n. dj., str. 67-94.

38 Usp. E. RAVIGNANI, *In memoria di don Francesco Bonifacio*, omelia, S. Antonio Taumaturgo, Trieste, 11 settembre 1996.

Krasica

i Crkvi.³⁹ Vodi sprovode i u teškim i opasnim okolnostima.⁴⁰ Priječi kolaboracioniste da pale kuće u kojima su se skrivali partizani; ide u Buje u partizansko zapovjedništvo prosvjedovati zbog ubojstva jednog seljaka iz njegova mjesta.⁴¹ U svojoj kući daje utočište mladima koji se nisu htjeli pridružiti nacifašistima ni partizanima.

Konačno rat završava i zarobljenici se vraćaju kući iz logora. Nastaje novo poratno vrijeme, ali vrlo teško. Istra se nalazi u sastavu Hrvatske i umjesto da zaživi istinska sloboda, novi komunistički sustav u prvim poratnim godinama još žešće nastavlja s terorom prema Crkvi, napose se na udaru nalaze biskupi, svećenici, bogoslovi i vjernici laici, a neki će od njih biti mučenički ubijeni ili, nakon montiranih sudskih postupaka, izdržavati višegodišnje kazne. U komunističkoj Jugoslaviji nije postojala istinska sloboda, napose ne sloboda ispovijedanja vjere.

39 Usp. G. ZUGAN, *Testimonianza*, 20 settembre 1970.

40 Usp. Relazione della commissione storica, u: *Positio super martyrio et fama maryirii*,... n.dj., str. 80-81.

41 Usp. Isto, str. 83. Prema svjedočanstvu Parentina, u Bujama je tad bio čovjek po imenu Nini Klun koji je odgovoran za mnoga negativna događanja na Bujštini.

Stanje se u mjestu potpuno promijenilo osobito za mlade koji su bili privrženi Crkvi i don Francescu. Na njih su usmjerene oči narodnih vlasti i tako počinju poteškoće u pastoralnom radu i u slobodnom izražavanju vjere. Vođe „narodnih vlasti“ prerezale su konope na zvonima u Krasici kao poruku i opomenu, ali don Francesco, iako dobro vidi što se sprema, ima povjerenja. U dnevniku piše: „Čini mi se nemogućim da nas žele lišiti slobode baš oni koji kažu da su naši osloboditelji.“

Usprkos svemu on i dalje nastavlja sa svim žarom svoje svećeničko djelovanje i traži nove načine rada: tako npr. sastanke Katoličke akcije više ne održava u župnom stanu nego u crkvi; vrata crkve su otvorena da svatko tko prođe može vidjeti i čuti što se događa. Narodne vlasti vide koliki utjecaj ima don Francesco na mlade, pa se na sastancima komunističkih partijskih ćelija često o njemu govori kao o nepodobnom svećeniku. Svećenici u okolnim župama tijekom 1946. uhićivani su i zatvarani: Giovanni Zugani, župnik u Novoj Vasi nad Mirnom, Angelo Bona, župnik u Oprtlju, Slavko Kalac, upravitelj župe u Gradini. UDBA na Bujštini iste godine, početkom mjeseca rujna, stvara listu onih kojih se treba riješiti. Na njoj se nalaze: Libero Colomban, župni vikar u Bujama, i Francesco Bonifacio, kapelan u Krasici; koje treba likvidirati.⁴² Colombana su od sigurne smrti spasili njegovi župljani. Don Francesco, unatoč komunističkim prijetnjama, ne odustaje od svoga pastoralnog rada. Za njega se govorilo: „Bio je vrlo revan, uzoran, svet i poletan svećenik, dobar organizator, ljubitelj i apostol mladeži.“⁴³ Francesco je u okolnim župama redovito ispovijedao, tako 11. rujna odlazi ispovijedati u Grožnjan i predvečer su ga sačekali „narodni stražari“ na putu povratka iz Grožnjana u Krasicu i otad mu se gubi svaki trag. Mučeničku smrt bl. Francesca opisuje fra Škunca: „Narodna straža, tj. oznaši, uvečer ga dočekaju na cesti, odvedu u šumu, gdje ga skinu do gola, nogama i kamenjem izudaraju, polumrtva izbodu nožem, a zatim bace u jamu(?). Kad se za njega

---

42 Usp. Stipan TROGRLIĆ, *Odnosi Katoličke Crkve i jugoslavenske državne vlasti 1945. – 1954.*, Pazin, 2008., str. 236.

43 Ivan GRAH, *Udarit ću pastira*, str. 17.

kod vlasti stao zanimati rođeni brat, i on je sam uhićen i procesuiran jer da 'širi lažne vijesti'⁴⁴

Vedro prema smrti

U svom dnevniku 1993. godine don Francesco spominje pripremu na smrt: „Smrt će stići, a mislim da neće jako kasno.“ Sljedeće godine piše: „*Budućnost je u Božjim rukama; ne znam hoću li uspjeti još učiniti što god dobra.*“

Godine 1941. u dnevniku piše: „Kada ću umrijeti? Gdje ću umrijeti? Moram se na vrijeme pripremiti.“ Godine 1945. piše: „Smrt nije iznenađenje niti kruta sudbina, ona je početak vječnog života i vječne sreće.“ Svjestan je, zbog političkih okolnosti (nalazimo se u 1944.) da može nastupiti i vrijeme mučeništva: „Isus traži i krv i život (...) Pripremimo se ako bude trebalo i na mučeništvo. Nalazimo se u teškim vremenima. Budimo sveti, pa bude li trebalo i do mučeništva.“

Jednako tako piše: „Najvažnije je na ovome svijetu dobro umrijeti.“ Godine 1946., već blizu smrti, piše u dnevniku još zahtjevniji izraz: „Tko nema hrabrosti umrijeti za svoju vjeru, nedostojan je i nazivati se vjernikom.“

Komiteti, konferencije i razni načini zastrašivanja drže pod prišmotrom cijelu Istru. Posebno se pazi na svećenike i istaknutije vjernike. Bujska tajna policija (OZNA) ima svoje planove i odlučuje progoniti naročito svećenike toga kraja: don Giuseppea Rocca, župnika u Grožnjanu, don Libera Colombana iz Nove Vasi i don Francesca Bonifacija iz Krasice.

Don Francesco je svjestan u kakvim se teškim okolnostima nalazi i u opasnostima koje mu prijete. U ljeti 1946. o tome govori sa svećenikom don Gvidom Bortuzzom, župnikom u Sečovju (blizu Pirana), i kaže: „Vidi, mi sada ovdje slobodno razgovaramo ali znaj moramo biti jako oprezni jer oni mogu biti skriveni među putovima uz grmlje. Moramo biti jako oprezni jer nas prate.“

---

44 S. ŠKUNCA, *Histria sacra*, bl. Francesco Bonifacio (1912.-1946.), u: *Ladonja*, vjerski informativno – kulturni list, broj 6/353, lipanj 2015., str. 28.

Ide u Trst svome biskupu savjetovati se na koji način treba postupati. Mons. Santin ga hrabri i preporuča mu da bude vjeran svojim dužnostima i ne da se zastrašiti ni od koga; a to je don Francesco i očekivao od svoga poglavara.

U popodnevним satima 11. rujna 1946. pješice ide u Grožnjan i svraća u jedno selo, Peroj, naručiti drva za župnu kuću te nastavlja put za ispovijedanje u Grožnjanu. Susreće se s don Roccom, s njime se zadržava neko vrijeme, razgovaraju o poteškoćama u svećeničkom djelovanju i o načinu kako ostati vjerni svome poslanju. Spušta se noć i don Rocco mu predlaže da kod njega prenoći i sutradan pođe kući. Don Francesco to odbija. Grožnjanski ga župnik dio puta prati do groblja u Sv. Vidu. Tu se pozdravljaju i rastaju se uz napomenu da što prije stigne kući; ali kući nije nikada stigao. Uhitili su ga, mučili i puni mržnje divljački ubili. Pojedinosti su opisane u aktima njegova mučeništva.

Don Francesco nestaje uvečer 11. rujna 1946. u 34. godini života na dramatičan i misteriozan način. „Neki od svjedoka su potvrdili da su ga vidjeli ‘u društvu’ dvojice jugoslavenskih milicionera, a nekoliko metara dalje primijetili su još dvojicu milicionera.“⁴⁵

Njegovo tijelo nikada nije nađeno niti se sa sigurnošću može pretpostaviti gdje bi se moglo nalaziti. Nagadaња su mnoga: skriveno je i zakopano u obližnjem polju, potajno pokopano u groblju u sv. Vidu, bačeno u jamu ili nešto slično. Svakako je sigurno da je ubijen zbog vjere. Mučenik!

Evo dviju izjava biskupa mons. Antuna Santina: Prva se nalazi u pismu majci pokojnog Francesca 19. studenog 1946. „... Ako je umro, čega se bojim, umro je za vjeru kao mučenik. Tu se riječ šmnogo zloupotrebljava, ali na njega se može primijeniti u punom značenju. Neka Vas u Vašoj tjeskobi ona podržava i daje Vam snage ujediniti Vaše mučeništvo s mučeništvom Vašeg sina i pomogne Vam nastaviti životno putovanje velikodušno s kršćanskim dostojanstvom i upirati

---

45 S. TROGRLIĆ, Progoni i stradanja Katoličke Crkve na području današnje Porečke i Pulske biskupije 1945. – 1947., u: *Riječki teološki časopis*, br. 1 (43), Rijeka, 2014., str. 15. Usp. M. RAVALICO, *Verso Crassizza*, Trieste, 2015.

prstom i drugoj djeci na herojsku žrtvu don Francesca, koja će i na obitelj i na biskupiju privući obilje milosti. I danas je krv mučenika sjeme novih kršćana. Don Francesco je bio jedan od najboljih svećenika naše biskupije, a danas je na čast našem svećenstvu.“

Drugo svjedočanstvo biskupa mons. Santina nalazi se u predgovoru knjižice u kojoj su sabrane misli iz dnevnika don Francesca. Predgovor je napisan na Veliki četvrtak 1971., a glasi: „Nalazak cvijeta usred hladnog i ledenog dana, kada vjetrovi bijesno zavijaju i uvlače se u kuće i pustoše polja, ulijeva u srce sigurnost da zemlja nije pustinja bez nade. Don Francesco Bonifacio usred užasnih ratnih i poratnih dana bio je takav cvijet, krhak, ali veličanstven, i oluja ga je iščupala.“

Beatifikacija

Nakon brojnih poteškoća i obrata (prekida i nastavljanja, obnova biskupijskog procesa i drugih poteškoća) konačno je zaključen dugačak biskupijski postupak za beatifikaciju don Francesca u Trstu u katedrali pod predsjedanjem biskupa mons. Eugenija Ravignanija 22. ožujka 1998. godine.

Svečano proglašenje blaženim proslavljeno je u katedrali sv. Justa u Trstu 4. listopada 2008. godine gdje je on bio zaređen za svećenika. Na svečanom misnom slavlju kao izaslanik pape Benedikta XVI. bio je kard. Angelo Amato, prefekt Kongregacije za kauze svetih.

Proglašen je blaženim kao mučenik ubijen iz mržnje na vjeru – *in odium fidei*.

Vitraž iz crkve sv. Stjepana u Krasici

II.

DUHOVNE VJEŽE, DUHOVNE OBNOVE, RAZMATRANJA bl. Francesca Bonifacija

DUHOVNE VJEŽBE⁴⁶

1. – 6. rujna 1941.

Gospodine, daj da progledam!

Nauči me vršiti volju tvoju

U ove duhovne vježbe ušao sam s najboljim raspoloženjem, ali nažalost, jako sam mlohav i mlak, ne znam iz kojeg razloga. Jednako tako sam svjestan da odluku prvih duhovnih vježbi nisam ostvario, naime da nađem redovitog duhovnog vođu. Nije mi bilo moguće poći tamo gdje bih našao prikladnu osobu. A imati redovitog duhovnog vođu od presudne je važnosti, jer o tome ovisi spas moje duše, ali i duša povjerenih mojoj brizi. To svakako moram ostvariti jer se može dogoditi da ovo budu posljednje duhovne vježbe koje obavljam.

Oko 9,15 počeo je prvi uvodni nagovor; već sam u ovom prvom razmatranju bio vrlo rastresen. Svjestan sam da su mi duhovne vježbe vrlo potrebne, ali nažalost u to ulažem malo napora. Moram odmah na početku učiniti dvije posebne odluke: da ne govorim i da ne gledam kroz prozor jer me to jako rastresa.

O kad bismo zbiljski razmišljali zašto smo stvoreni! Tada zasigurno ne bismo ovako živjeli. Ali jer se na to ne misli događa se da smo slabo vjerni svojim odlukama i pobožnosti.

Mjesecima i godinama ponavljamo iste pogreške, nekada napredujemo, a nekada nazadujemo. Pomislimo da se može dogoditi da nas Gospodin pozove i nađe u takvom raspoloženju. Kakav bi užas nastao, baš zato što nismo učinili ono što smo lako mogli učiniti, a trebalo je samo malo ustrajnosti. Misliti samo pet minuta što znači biti svećenik i pred kakav ćeš strogi sud jednog dana pristupiti: koliko osuđenih duša, koliko manje ispovijedi i pričesti, koliko neobavljenih klanjanja, koliko izgubljenih zvanja, koliko grijeha, koliko duša u čistilištu, koliko manje slave dane Gospodinu, zbog mene, moje hlad-

---

46 Tekst, najvećim dijelom, za ovo poglavlje preuzet je iz brošure: „Beato don Francesco Bonifacio: lesercizi e ritiri spirituali“, Trst, 2013.

noće, moje nevjernosti Božjim pozivima, jer sam ohol, opsjednut mišlju da se svidim poglavarima i da o meni govore subraća svećenici i narod. Trebam uložiti napor ne da ljudi vole mene, nego da ljube Boga, moga učitelja koga ja ovako jadan predstavljam. Velika je to nezahvalnost i zapreka da bih dobio potrebne milosti za plodonosni uspjeh u mojem svećeničkom pozivu. Što trebam učiniti u ovim duhovnim vježbama? Trebam donijeti sasvim konkretni plan djelovanja, da bih u dugogodišnjim duhovnim vježbama, nadam se da ću ih učiniti, mogao prosuditi hoću li pred sudom Božjim primiti nagradu ili kaznu. Za svećenikovu duhovnu obnovu vrlo je važno razmišljati o svećeničkom dostojanstvu. Kad bismo razmišljali samo o jednom vidu tog dostojanstva, snobili bismo se. A to se ne događa zato što o tim istinama rijetko, jako rijetko mislim.

Biti uvijek u Božjoj nazočnosti, svakog dana slaviti sv. misu s pričesću, moliti časoslov u ime vjerničke zajednice, ispovijedati da bi se vodilo duše u raj (i razmišljati da sam bio toliko puta površan u svojim ispovijedima i u ispovijedima drugih), zatim propovijedanje i katehiziranje. Svećeništvo sa sobom donosi veliku odgovornost, jer svećenik predstavlja samoga Boga. Odatle logično slijedi da svećenik treba obavljati sve kako hoće Onaj koga predstavlja. Pomoć će mu doći odozgo bude li svjestan da je po sebi ništa, pa će biti ponizan. Biti ponizan! Razmišljati o tome što smo po sebi i tko je Gospodin. Mi ništa, Gospodin sve, dok se u praksi često čini suprotno, naročito kada se griješi. Što se tiče poniznosti, opazio sam na sebi da moram paziti na dvije pojave, često sam sebi laskao kad me hvale za propovijedi, za moj pristup ljudima, kad kažu da još nisu naišli na ovakvog svećenika, da bi im bilo jako žao da pođem od njih. Jesu li iskreni? U to počinjem sumnjati jer vidim da u praksi postupaju kao i ranije, ako ne i gore. Za to nije kriv moj prethodnik nego baš ja.

Ovih sam dana razmišljao da zbog slabog duhovnog napretka u Krasici više moram tražiti uzrok u svojoj mlakosti negoli u mlakosti vjernika. Što ja zapravo radim cijelog dana za duše? Malo, ako ne ništa. Dani mi prođu prazni i bez sadržaja. Razmatranje je mehaničko, a trebalo bi samo malo napora da bude bolje. U časoslovu malo po-

božnosti. U služenju sv. mise premalo pažnje. Radim, a da ne mislim na Gospodina. Tijekom dana uhodanost i ne znam jesam li u čemu drukčiji od bilo kojeg svjetovnjaka. Jadna li mene! Koliko jada, koliko izgubljenih zasluga i protraćenih sati! Tako sam često tražio svoju slavu, isticao se, udovoljavao ljudima i dopuštao da me hvale. *Peccavi, Domine nimis peccavi!*

O svemu što se odnosi na dobro duša najprije tražiti rasvjetljenje i milost od Isusa u tabernakulu.

Ne umišljati da mogu što učiniti sam ili sebi pripisivati uspjehe. Svaki uspjeh ovisi o Bogu, a osjetim li kakvo zadovoljstvo zbog uspjeha, učiniti čin mrtvljenja (obaviti klanjanje ili nešto drugo što neće nauditi zdravlju tijela, ali će poniziti moj ponos). Oholiti se zbog svojeg uspjeha znači grijehiti, a to zapravo znači okrenuti leđa Stvoritelju, a okrenuti se stvorovima. Koliko je tu nezahvalnosti, naročito kada tako postupa svećenik koji bi trebao biti uvijek neprijatelj grijeha.

Jasno je da svećenik ni jednog trenutka ne smije biti u teškom grijehu, već se treba odmah pomiriti s Bogom.

Gospodine, imaj strpljenja sa mnom, ne dopusti da i jednog trenutka padnem u grijeh. Nažalost, tako sam često upao u lagane grijeh (poneka laž, uvreda, naročito u kući), tako sam mlak!

Ne osjećam se spremnim zavjetovati se da neću upadati u lake grijeh, ali obećavam da ću se toga sjećati osobito kod postupaka u kući:

* Doći će dan kad će moje tijelo biti pod zemljom, a duša na mjestu koje budem zaslužio. Sama pomisao na to je strašna: ja pod zemljom, a gdje će biti duša! I tu će zauvijek ostati. O kako sam lud kada na to ozbiljno ne mislim! Kada ću umrijeti? Gdje ću umrijeti? Na vrijeme treba napraviti oporuku kako nakon moje smrti ne bi bilo poteškoća.

* A da umrem u mjestu gdje sam sada namješten? Ovisan sam o župi Buje, ali o tolikima sam stvarima neovisan. Mnoge biskupove propise trebam sam provoditi. Moram biti poslušan i gledati preko

koga djeluje Gospodin. Koliko sam puta htio provoditi svoje zamisli, a ne zamisli poglavara! Poslušnost u svemu i uvijek: prema papi, biskupu, župniku i provoditi u djelo sve propise. Kad smo poslušni, sigurni smo da će Bog blagosloviti naš rad, inače nema zasluge.

*Bog sve i u svemu. Razmatranje je bilo o „lijepoj kreposti.“ Ta je krepost presudna za svećenika koji se svako jutro približava tvom Presvetom Tijelu. Kako se moram crveniti zbog svog života: Nemarnost? Zloća? Neoprez? Dosta, Gospodine! Tvojom sam milošću na pobjedničkoj strani, ali bojim se, toliko se bojim, krhak sam. Neka tvoja milost, Gospodine, uvijek jača moju dobru volju. Nažalost, u nekim sam točkama bio manjkav, osobito u izbjegavanju pića. Moram posjećivati samo jednu kuću, inače postoji opasnost da pogriješim i u govoru, što mi se nekoliko puta dogodilo. Što se tiče kušnja, pustiti da On bude na djelu. Nastavit ću s onim što mi je dopušteno. Za češću sv. ispovijed pripremat ću se s više molitve (polu sata klanjanja, jedan sat studija) tri dana prije. Najveći oprez i nikakva bliskost sa ženama.

* Kako bi strašno bilo kad bih umro u teškom grijehu i tako se pojavio pred sudom Isusa Krista. Koji užas! Drugima pokazivati put u nebo, a sam krenuti putem u pakao.

* Onaj svećenik koji odabere taj put, ne odabire ga samo za sebe nego sigurno i za druge koje je uputio ili će uputiti tom stranputicom.

* Gospodine, neka me podržava tvoja ruka da te nikada ne uvrijedim. Učini da moja volja uvijek bude spremna oprijeti se napastima. Učini da se oslanjam ne na svoje snage nego da se uvijek pouzdam u tebe.

* Smrt, a zatim osuda na raj ili na pakao. Svećenik u paklu? Koje li radosti za đavla! S druge strane, koje li proturječje: osuđen na vječnu patnju i ponižen pred svima kojima je na zemlji bio Božji predstavnik.

Smiluj mi se, Bože, i očisti me od mojih grijeha jer sagriješih vrlo mnogo u svom životu i nisam dostojan stati pred tebe zbog svoje nezahvalnosti.

A da i ja budem bačen u pakao?

Zato moli i radi u dobroj nakani i nastoji da te smrt zatekne dobro pripremljena.

* Biti dobro pripravan znači živjeti dobro, uvijek u milosti Božjoj bez teških grijeha na duši. Za to je najkorisnije sredstvo sakrament sv. ispovijedi. Koliko sam se puta u životu ispovjedio: mnogo puta, 750 do 800, a kakav napredak? Smiluj mi se, Bože moj! Oprosti mi sve slabe ispovijedi zbog moje zloće, nemara ili neznanja.

Zato trebam donijeti dvije odluke: da se ispovijedam barem svakih petnaest dana i da zapišem ispovjednikove poticaje i dobre odluke.

Ispovijedati druge: pripravnost, ljubav, strpljivost i studij kako bih dušama pomogao, a nikad naštetio.

Moram izbjegavati nerad! Dan moram proživljavati u Božjoj nazočnosti s molitvom i čestim uzdizanjem misli na sveto. Putem moliti. Neuspjeh mog djelovanja uvelike ovisi o tome što nedovoljno molim i ne držim se dobrih odluka. Trebam biti vjeran u pobožnostima, a naročito u razmatranjima. Razmatranje obavljati uvijek, pa trebalo i pola sata ranije ustati. Nakon razmatranja uvijek donijeti praktičnu odluku i o tome voditi računa u ispitu savjesti.

* Budući da mi je teško pronaći duhovnog vođu, moram postupati po savjetu ispovjednika. Kako bih ih bolje prakticirao, svaki put o njima trebam razmišljati. To neka bude plod ispovijedi s ovih duhovnih vježbi.

* Najčešća knjiga moga razmatranja mora biti raspeti Isus. S križa ću naučiti raditi, trpjeti i voljeti duše. U svakoj poteškoći pogledati na Raspetog i hrabro naprijed. Često misli koliko Isus trpi za tebe i vidjet ćeš kako se isplati žrtvovati.

* **Po Mariji Isusu.** Nemoguće je biti dobar svećenik bez pobožnosti prema nebeskoj Majci. Mariji se treba uteći u svakoj poteškoći i za svaku milost. Mariji posvećivati duše, pod njezinu zaštitu staviti svaku namjeru i svako djelo. I ubuduće ću se devetnicom pripremati na svaki njezin blagdan.

* **Božji si svećenik,** predstavnik samoga Boga. Zato se u svakoj prilici vladaj dostojno takve veličine. Naročito na putu nije uputno zaustavljati se s osobama drugoga spola jer nitko ne zna razloge za to; uvijek razborito postupati. Svećenik treba svima biti ogledalo svetosti, i to ne samo u želji nego i u gorljivosti. Biti sjedinjen s Bogom koliko god je to moguće.

* Najutješniji apostolat zasigurno je rad s djecom. Iako je vrlo zahtjevan, ali je plodonosan jer se radi o budućim naraštajima. Svuj djecu imamo pred sobom u školi i tu se svećenik mora vladati kao otac, kao pravi svećenik. A ima toliko mogućnosti pristupiti djeci. Jedna od tolikih mogućnosti jest rad s ministrantima i u poučavanju vjeronauka. Ministrante treba dobro formirati i nastojati među njih uključiti više djece. S djecom treba brižljivo postupati.

Kršćanski nauk: treba u djelo provoditi dekret posljednjeg broja Biskupskog vjesnika. I sam biskup priznaje da je to težak zadatak, ali treba upotrebljavati i nove metode koliko god napora zahtijevale.

* **Revnost** – svećenik koji trati svoje vrijeme na stvari koje ne pripadaju svećeničkom pozivu, sigurno ne zna što znači biti svećenik. Revnost treba biti ustrajna, razborita, prosvijetljena, nadnaravna, što zapravo znači da je uvijek pokreće prava nakana.

Koje odluke trebam donijeti za svoju duhovnu obnovu? Dobro obavljati duhovne zadaće, programirati rad za idući tjedan.
Jedinstvo s Bogom.

Mjesečne duhovne obnove⁴⁷

1941. – 1942.

I. duhovna obnova (30. IX. 1941.)

Predmet: *srdžba*. Nažalost, u tu manu često upadam s ukućanima, a i s narodom. Za sitnicu se rasrdim, a što je najgore ponekad i u ispovjedaonici. Izabran da budem predstavnik Onoga koji je blag i ponizna srca, moram i ja biti blag. Zato se lijepo odnositi sa svojim ukućanima, a s narodom još više. Biti pripravan za sve moguće okolnosti.

II. duhovna obnova (30. X. 1941.)

Predmet razmatranja: tjelesna mana *neumjerenosti*. Milošću Božjom ne upadam sada pretjerano u napast hrane i pića. Naročito piće kad pođem u posjete.

Ovu obnovu ne činim baš dobro jer sam bolestan. Ali ipak sam je htio obaviti da budem vjeran odlukama posljednjih duhovnih vježbi.

Prošlog se mjeseca odluka odnosila na strpljivost ili na krepost strpljivosti, a danas na krepost umjerenosti. Mrtvljenje osobito u uzimanju vina. Kad bude moguće, vratit ću se uobičajenim djelima pokore.

III. duhovna obnova (29. XI. 1941.)

Danas duhovnu obnovu nisam mogao obaviti po redovitom običaju jer je bio dekanatski sastanak.

---

47 Kalendar Mjesečnih duhovnih obnova (od večeri prvoga dana do podneva sljedećega dana):

navečer pripremiti dva razmatranja i program za dan obnove
u 5 ustajanje – molitva – razmatranje – odluka I. i II. čas – sv. misa – zahvala
u 9 drugo razmatranje VI. i IX. čas – duhovno čitanje
u 10 Križni put – treće razmatranje – pregled odluka – TE DEUM – zahvala
čitati 38-39 str. iz Duša apostolata.

Predmet razmatranja bila je *zavist*. Više puta osjetio sam porive zavisti prema kojem subratu što uspijeva bolje od mene. Trenutci slabosti. Moram se veseliti njihovim uspjesima i nasljedovati ih. Nikada ne govoriti zlo o drugima. I uvijek nastojati oko sloge. *Podnoseći drugoga nosite bremena jedni drugih*. Nastojim da odnosi sa župnikom don Giuseppeom budu što skladniji. Ispraviti ću pomanjkanja iz Novigrada.

IV. duhovna obnova (30. XII. 1941.)

Predmet razmatranja za mene je jako važan: *lijenost*.

U prvom razmatranju nalazim upravo ono što nalazim na sebi: mlohavost, lijenost, strah od napora. Jednom riječju: mlakost i površnost u pobožnostima, lijeno i površno molim i razmatram, rastreseno slavim sv. misu i nemarno obavljam ispit savjesti. Upravo je nevjerojatno da ovdje, kao i u Novigradu, nađem vremena za obilaskе i uzaludno trošenje vremena. Trebam voditi računa da ću svakom trenutku polagati račun pred Gospodinom.

Ja sam Božji čovjek i zato cijeli moj život mora biti hvalospjev Bogu i svjetlost narodu.

Znači od sada pa unaprijed: vjernost rasporedu, pobožnost u molitvi i odlučan boj protiv lijenosti. U pojedinosti: ustajati bez lijenog otezanja; veća pažnja kod ispita savjesti.

V. duhovna obnova (29. I. 1942.)

Predmet razmatranja: nastavak iz prošle obnove: *lijenost* (*u apostolatu*) u pogledu moga zvanja kao posvetitelja, propovjednika i vojnika Isusa Krista.

Ako sam u prošlosti bio u nekim trenutcima revan, ipak često sam bio površan i bez ploda za spas duša. Zato u ovoj obnovi moram čvrsto odlučiti voditi život kako odgovara svećeniku.

Nakon pobožnog slavljenja sv. mise i časoslova dan provoditi u korisnom poslu.

Do sada sam, nažalost, propovijed često pripremao površno i što brže. Dosta mi je bilo što sam je napisao, naučio i izgovorio, a da nisam toliko vodio računa o sadržaju i obliku.

Moj život nije uvijek odgovorio svećeničkom idealu. Površan sam, lijen, izbjegavam napor i godi mi život bez napora.

Unaprijed se moram snažnije boriti protiv svoje naravi i raditi kao dobar Kristov vojnik.

Zato odlučujem:

- pobožnije slaviti sv. misu
- časoslov *digne, attente ac devote*
- svakog tjedna odrediti nakanu
- propovijed – duža i dobro spremljena
- posvetiti brigu ministrantima
- voditi brigu o pripravnicama
- nastaviti s dvjema odlukama i dvama odricanjima
- nastaviti čitati sv. Krizostoma i životopis sv. Filipa Nerija.

VI. duhovna obnova (26. II. 1942.)

Glavna mana dovodi do *grijeha*, i to često do teškog grijeha. Ako svećenik padne u teški grijeh, a ne ispovijedi se prije sv. mise, čini svetogrđe. Strašan je to zločin! Ponavlja ono što je učinio Juda. Božjom milošću kao svećenik siguran sam da ga nisam počinio. Ali u opasnosti sam, moram priznati da sam se izlagao opasnosti u bliskosti navodno iz želje da obratim duše, ali i iz škrtosti. Obećavam da ću unaprijed biti vjerniji svome zvanju:

- slaviti sv. misu pažljivo, razmišljajući, pobožno i vjerno
- za sv. misu pripremiti se dobro i pobožno zahvaliti
- voditi više brige o svemu što se tiče sv. mise
- nastaviti oko molitvenog života i često misliti na Božju nazočnost
- pripremati se uz knjigu pobožnih vježbi.

VII. duhovna obnova (30. III. 1942.)

Predmet razmatranja *sablazan* – za svećenika se ne bi ni smjelo postaviti pitanje da bi mogao biti na *sablazan*. Slab se primjer pak daje mlakošću, nemarom, nerazboritošću i površnošću u obavljanju dužnosti. Koliko sam puta, nažalost, pogriješio govoreći o drugima u nestrpljivosti, u rastresenosti u vrijeme sv. mise.

Jedan autor kaže: *kakav je svećenik, takav je i narod*. Nažalost, ako sam ja hladan, hladan je i narod.

Zato odluka ove duhovne obnove:

- nikada zlo govoriti o drugima
- živjeti povučeniije
- više sabranosti u molitvi.

VIII. duhovna obnova (27. IV. 1942.)

Zbog površnosti nisam obavio obnovu u određeni dan, a kasnije nisam imao pogodnog vremena. Dakle, ovaj mjesec bez duhovne obnove.

IX. duhovna obnova (30. V. 1942.)

Glavna misao: *Isus Put, Istina i Život svećenika*.

Isus mi je put ako nastojim da moja volja bude njegova. Ako moja misao bude njegova, moje djelovanje po njegovim smjernicama. On mi je put u poniznosti, u poslušnosti, u pobožnosti. On mi je put u svome životu: u mucu, križu, uskrsnuću i uzašašću. Na taj način trebam provoditi svoj život. Isus je moja istina, jer on mi je učitelj. Sve ću to naučiti budem li razmatrao evanđelje. Isus mi je život u presvetoj euharistiji.

Praktične odluke:

- polagano i pažljivo se križati, poklicati i naklanjati se
- obdržavati biskupijske propise
- rješavati sve račune
- upoznavati narod s papinim porukama
- dobro obavljati pobožnosti.

X. duhovna obnova (25. VI. 1942.)

Ljubav prema sebi. Značajka takve ljubavi najviše se očituje kad se nastojimo čuvati grijeha i u trajnom kajanju što smo uvrijedili neizmjernu Božju ljubav.

Svećenikov ideal mora biti ljubiti Boga iznad svega.

Nastojati da bi se svu čast davalo Bogu; trsiti se bolje upoznavati ascetiku i mistiku, ali i pravila duhovnog vodstva da bi duše više poznavale i ljubile Boga.

Ljubav prema bližnjemu: ljubiti druge iz nadnaravnih poticaja, paziti na dobro njihovih duša.

Praktične odluke:

- razmišljati o posljednjim stvarima ovim redom: 1. – 10. – 20. – 30. u mjesecu: o smrti (1.), o sudu (10.), o paklu (20.), o raj (30.) – u propovijedi svako toliko o posljednjim stvarima
- ispisivati bilješke iz knjige o duhovnom vodstvu
- što manje se tužiti o bolestima
- ljubiti svakoga bez razlike
- češće obavljati sat klanjanja – u svemu dobra nakana.

XI. duhovna obnova (27. VII. 1942.)

Razmatranje o Kristu svećeniku, posredniku i spasitelju

Svećenik mora uvijek duboko suosjećati s grešnicima, s njima plakati i potaknuti ih na obraćenje. Mora biti svet, tj. bez grijeha, zauzet i dobro obavljati svoje dužnosti. Dobronamjeran i pripadati svima, izgledan po krepostima. Za obraćanje svijeta nužne su suze i krv. Mora biti svet djelom, a ne riječima.

Koje praktične odluke do idućih duhovnih vježbi:

- kod svakog posjeta razgovarati o vjerskim stvarima
- svakog dana po koje pokorničko djelo
- slijediti dobra nadahnuća

XII. duhovna obnova (29. XI. 1943.)

Nedostatna priprava jer se nisam dobro osjećao.

Prvo razmatranje: *Spasenje*. Svećenik je pozvan spašavati duše, ali najprije treba spasiti svoju, ili drugim riječima, ne smijem zapustiti moje duhovno dobro radi drugih, jer tada neće biti nikakve koristi ni za mene ni za druge. Za svakoga vrijedi uzrečica: *po križu do svjetla* pa i za mene. Do sada je bilo malo križeva. Zašto? Nametnut ću ih sam: biti točan u dužnostima, bit ću uzor svojem narodu i tako spasiti svoju dušu.

Drugo razmatranje: *Blagost*. Nažalost, tu sam slab. Ne prođe skoro ni jedan dan, a da se ne uznemirim i ne izgubim strpljivost, moram to spriječiti, osobito u obitelji. Služiti Bogu znači kraljevati.

Ništa nije ljepše ni plemenitije nego služiti Stvoritelju. Onome koji će nam jednog dana suditi. Služiti nekome drugome znači robotovati, dok je služiti Bogu prava sloboda.

Odluke:

- boriti se protiv lijenosti, dobro spremati propovijedi
- spriječiti trenutke srdžbe
- šutjeti kad sam ljut.

Mjesečne duhovne obnove

Godina 1944.

I. duhovna obnova (17. I. 1944.)

Iako sam već duže vremena mislio obaviti duhovnu obnovu, nisam zbog nedostatka dobre volje za to bio spreman. Predmet koji donosi časopis Svećenici klanjatelji odveć je visok. Svećenik mora omogućavati da milost otkupljenja preko njegova života i apostolata donese milosne plodove. Trebao bi živjeti skladno i umjereno, provodeći pravednost, žrtvovati se za dobro bližnjega, kreposno u vjeri i prožet euharistijskim žarom.

Apostolat mora biti, koliko je to moguće, pojedinačan: posjeti obiteljima i uvijek okretati govor na vjerske dužnosti. Izbjegavati govor o ratu, vremenu, radu itd. Svećenik je uvijek svećenik pa i izvan crkve. Svećenik treba biti slika Božja, a naročito danas. Kako bi se duše približilo Bogu, treba biti usmjeren prema dušama. Nikada ne suditi odsutnima. Jednak prema svima, prihvaćati promisao Božju, uvijek jednako pa i u križevima, ne prenađati se, nabaviti knjige za naobrazbu u kulturi, moliti i druge poticati na molitvu, razborit i suzdržljiv u prijateljstvu.

Ovo moraju biti odluke ove duhovne obnove.

Neka mi Bog pomogne da brzo postanem drugi, bolji.

II. duhovna obnova (26. II. 1944.)

Predmet – *Apostolat*.

Svećenik izabran među ljudima mora biti posrednik između Boga i ljudi, mora biti što vredniji takvog dostojanstva. Za zastupnike se redovito izabire najprikladnije osobe. Biti Božji zastupnik obvezuje svećenika da čezne i svim silama nastoji rasti u svetosti, da bude uzoran i prije svega posvetitelj. A kako to postići? Sveto slaveći sv. misu, moliti službenu molitvu Crkve, časoslov. Što vjernije boriti se protiv mana i usvajati kreposti, u prvom redu kreposti poniznosti i

čistoće. Isus nam je za širenje svojega nauka ostavio dužnost njegova propovijedanja. To je najprikladnije sredstvo kad je upotrijebljeno u prikladno vrijeme, na pravome mjestu i na odgovarajući način i tek tada može uroditi obilatim plodom. Zato treba uložiti truda u pripremi, studiju i izlaganju. Kod toga mi treba pomoći koja dobra duša da pred Bogom zagovara i mene i slušatelje. Nikako se ne smijem zadovoljiti da propovijed samo izgovorim, već da je izgovorim sa svim žarom i uvjerljivo. Zato propovijed moram i sam proživjeti prije negoli je izreknem.

Trebam se boriti kao dobar vojnik Kristov za njegovu pobjedu. Zato treba upotrebljavati duhovno oružje: molitvu, propovijedanje, pokoru, strpljivost i ustrajnost. Moram biti budan da mi ništa što trebam ispraviti u mojoj pastvi ne izmakne. Ne smijem zanemarivati sudjelovanje vjernika jer oni prvi trebaju stavljati u djelo što naučavam; oni će biti kvasac da čitavo tijelo uskrsne kako bi svi postali bolji.

Iz toga slijede odluke:

- u korizmi put križa i klanjanje
- u tjednu post i nemrs kao i u vrijeme mira: poniznost, ustrajnost i strpljivost
- uvijek istinski svećenik.

III. duhovna obnova (Krasica, 27. III. 1944.)

Posvetite se vi koji nosite Božje posude.

Svećenik treba biti svet, osim što je služitelj sakramenata i posebno svete mise, i zato što treba posvećivati druge.

Nitko ne može dati ono čega nema. I zato je nemoguće da se posvete duše ako njihov pastir nije svet. Moja je dakle prva dužnost postati svet. I zato se na sve načine moram truditi i oko posvećivanja drugih. Glavna zapreka za moje posvećenje kao i za apostolat prema drugima jest mnogo nemara, hladnoća i bijeg pred svime što zahtijeva napor i trud, što može uznemirivati moj uhodani život, što bi moglo proizvesti neprijateljstvo, gubitak poštovanja, prijateljstva s obiteljima, tako da sam spreman pretpostaviti svoj ugled slavi Božjoj i dobru duša.

Nesretna li mene! Moj nemar, moja kratka pamet, hladnoća i traženje onoga što mi godi: sve je to škodilo vinogradu Božjem i tako sam sebi pripremao put u čistilište. Gospodin će od mene tražiti račun za povjerene mi talente, što sam s njima učinio, koliko sam milosti potratio na štetu, a možda i na osudu tolikih duša. Jadan ja! Mislim da će duše napredovati u dobru dok sam ja, djelatelj Božjih milosti po dijeljenju sv. sakramenata, još uvijek prazan u ljubavi prema Bogu i ljudima. Isuse, pomogni mi, prosvijetli me u ovoj duhovnoj obnovi da bih pronašao pravi put.

Izlike za svećenički nemar uvijek su jedne te iste: previše posla i slabo zdravlje. U stvari pak, kad bi bilo dosta dobre volje, posjeti bi se mogli prorijediti ili barem skratiti. Zato bi trebalo napraviti raspored u poslovima i mnogo toga propustiti osim molitve. U stvari, prvo što se skrati jest pobožnost. Nema vremena pa se propusti. Često se nakon posla i nakon ručka pod izlikom brige za zdravlje preskoči razmatranje i druge pobožnosti. Kad je posrijedi lijenost i hladnoća, uzalud je očekivati napredak duša, pa kad se u vinogradu Božjem i ne uspije učiniti nešto dobra za duše, barem bi se moglo dobro slaviti sv. misu i časoslov. Kad bi se barem to dvoje obavljalo *digne, attente ac devote*, a ne kao hladne dnevne dužnosti, dalo bi cijelom danu sveti pečat.

Svećenik može gubiti vrijeme u lijenosti, slabo ga upotrebljavati i tako griješiti. Svaki trenutak stiže na sud Božji. I tamo ga čeka nagrada ili osuda. Za mene je vrijeme dragocjeno i moram ga potpuno upotrijebiti na slavu Božju i spas duša. Duhovni otac duša. Kao pastir sviju posrednik između Boga i ljudi ne smije dušama krasti vrijeme što mi još ostaje.

Neka, Isuse, moj život bude hvalospjev u tvoju čast i svjetlost dobrog primjera dušama!

Sadašnje odluke

- časoslov po mogućnosti moliti u crkvi
- sv. misu služiti polaganije
- svakog dana anticipirati časoslov
- u razmatranju odrediti svagdanje poslove

- svakog jutra barem četvrt sata razmatranja
- nastaviti s odlukama u pokori
- hrabrije i spremnije suočiti se s poteškoćama.

IV. duhovna obnova (Krasica, 27. IV. 1944.)

Ja sam Božji čovjek, Bog me je stvorio, on me je pozvao u svećeništvo i zato trebam biti potpuno Božji i to zauvijek. Svećenik treba biti *zlatna posuda* ili trajna pokaznica svetosti, istinitosti, pravde i požrtvornosti.

Čovjek Božji (homo Dei), svećenik treba izbjegavati grijeh, da pače, boriti se protiv svakog grijeha. Ne može biti većeg proturječja od ovoga: da svećenik koji je pozvan grijeh uništavati sam postane žrtvom grijeha? Nema gore stvari od toga. Na svijetu ne može biti veće tragedije od svećenika koji je postao žrtvom grijeha. Njegova je služba upropaštena zauvijek, ali iako se pridigne, jedino je rješenje za njega da se povuče u pustinju plakati i činiti pokoru. Ako se svećenik treba povući, neka to učini na način da ostavi dobru uspomenu i želje za većim savršenstvom.

Svećenik se mora velikim marom truditi oko vlastite svetosti da ne bi zapao u mlakost; da ne bude zahvaćen ovim životom, pa izbjegava svaku dužnost, rijetko misli na Boga, ljenčari, čini sve preko volje i bez žrtve: sve su to znakovi duhovne hladnoće.

Ako u mom duhovnom životu ima još barem koji znak uskrsnog raspoloženja, trebam zahvaliti Gospodinu, sve je to njegovo, jer ja to ne zaslužujem svojim naporom.

I onda koje odluke trebam učiniti u svom duhovnom napretku:

- živjeti u Boga i za Boga
- pročitati dužnosti svećenika iz Kleričkog priručnika
- u svibnju svakog dana po jedan cvjetić
- izbjegavati lijenost
- jačati duhovni život studijem ascetike
- misliti i odrediti sve o svome pogrebu.⁴⁸

---

48 Stanje je u Istri sve teže, a prijetnje svećenicima sve učestalije. Svjestan je da svaki dan može biti ubijen.

V. duhovna obnova (31. V. 1944.)

Ništa smo, ništa smo bili, ništa ćemo biti, ništa ne možemo, a ipak kako smo oholi. Zaista zvuči nevjerojatno. Ono što svakog dana truje naše djelovanje i prijeći svaki uspjeh zove se *oholost*. Kad neki svećenik uspije istinski biti ponizan, zasigurno ga nitko ne može nadmašiti u uspješnosti jer zna da je u Bogu, koji se protivi oholima, milost koju dijeli poniznima.

Kod svećenika se oholost na poseban način očituje u ambiciji, u ispraznostima i umišljenosti kod propovijedanja. U ambiciji kada očekuje pohvale od naroda, ugodnost živeći bez briga i kad se prilagodi svojim ambicijama pa i na štetu slave Božje. U ispraznosti kad se nadima, pa i u crvenoj boji, ističe ne zbog svoje službe koliko zbog sebeljublja. U propovijedanju kada se neprikladnim i bombastičnom tiradama više svraća pozornost na sebe negoli na obraćenje, što znači krasti duše Bogu.

Na svaki način moramo izbjegavati oholost želimo li ući u raj. Oholost otvara vrata pakla. Nitko Bogu nije toliko oduran koliko oholica jer takav je kradljivac slave Božje. A za nas oholost je kradljivac naših zasluga i nepremostiva zapreka krepostima. Pred Bogom nitko nije toliko dobrodošao koliko ponizan čovjek.

Nakon naše smrti ništa neće ostati od ljudskih pohvala, od časti i ispraznosti, osim onoga što smo ispravno i stvarno učinili za Boga.

Dakle:

- boriti se protiv oholosti i brojiti padove
- preporučivati se Presvetom Srcu Isusovu.

VI. duhovna obnova (28. VI. 1944.)

Sve se više na svijetu opažaju duševne ruševine: zato treba umnažati sredstva koja će posvećivati duše, a za to je potreban *apostolat*.

Svećenik mora biti posvetitelj – propovjednik – *vojnik Kristov*. Ali prije svega čovjek koji posvećuje zbog toga mora trajno, zanosno i velikodušno težiti za svetošću. Svećenik je posrednik između Boga i ljudi i ne može biti djelotvoran ako ne nastoji nasljedovati božanskog

učitelja, inače ne može ljudima predstavljati Boga. Izvor i središte toga posvećenja jest sv. misa. O njoj ovisi sve. Kad neki svećenik i ne bi bio sposoban činiti išta drugo nego sveto prikazivati sv. misu, već bi time činio dosta.

Svećenik propovjednik treba ispravljati tolike zablude, predrasude i pogrešne ideje te dušama pokazivati ispravan put. Nije dostatno samo govoriti, treba se za to savjesno spremati, treba uočavati stvarne potrebe i okolnosti, osvjetljivati dobro, uočavati zlo i iznositi poticajne primjere. Nije dobro samo preuzimati iz knjiga i časopisa gotove propovijedi i naučiti ih napamet da bi ih se izrecitalo, to bi bio znak sebičnosti i bijega od osobnog napora. „Kristov vojnika“ treba se boriti sa svim neprijateljima kako god se pojavljivali, zato treba imati širom otvorene oči i upoznavati sve što bi moglo štetiti dušama. Mora se neprekidno „boriti“ s riječju Božjom, provoditi neporočan život, suvremen u idejama. Požrtvovan i bez straha od nerazumijevanja i kritika. Dostatno je kad se sve radi po dužnosti i ispravnoj savjesti. Krista i ljude treba ljubiti nadnaravnom ljubavlju koja ne preže ni pred kakvom žrtvom: gdje i kamo ljubav zove, treba se izložiti, ne sustezati se i ne sustati kad se radi o slavi Božjoj i dobru duša.

Toliko sam puta možda popustio lijenosti, ali unaprijed trebam se boriti: moram pretjecati sve duše u svetosti.

Evo odluka:

- sve sabranije slaviti sv. misu
- tijekom dana biti sjedinjen s Bogom
- promatrati kako se vladam
- zato bilježiti i popraviti
- upoznavati pravila duhovnog vodstva
- boriti se protiv nemarnosti.

VII. duhovna obnova (31. VII. 1944.)

Svećenik, budući da je pozvan nastavljati djelo Isusa Krista, bez svojih zasluga treba uvijek imati pred očima ideale svoga zvanja. Postupati drukčije znači *sablažnjavati*, biti zapreka dušama. Sablažnja-

vati se može svojom mlakošću ili nemarom, površnošću ili lagodnošću. Svećenik ili izgrađuje ili ruši.

Kako bi izgrađivao, treba neprekidno rasti u kreposti, treba se uvijek riječima i djelima boriti protiv duha i svjetskih načela. I braniti ideje govora (blaženstva) na Gori. Ako nije takav, svećenik postaje protivnik Boga i Crkve, a to bi bilo pravo proturječje: postavljen da spašava, on ruši. Često se misli da se sablazan daje samo u velikim stvarima i da je to rijetko, međutim, daje ga se već time što se ne pruža dobar primjer koji treba pružati ondje gdje živimo.

Svećenik se treba svagdje pokazivati kao dostojan sluga Božji. To znači u Crkvi, u kući, u razgovoru, u društvu i pojedinačno, jer svojim je svećeništvom zauvijek postao slugom Božjim.

Koliko je djelotvornija propovijed dobra primjera, možemo zaključiti iz evanđelja gdje se kaže da je Isus počeo činiti i učiti: najprije je poučavao djelima, a tek onda riječima. Malo ili ništa vrijedi dobro propovijedati ako se te propovijedi ne potvrđuje djelima. Prava uspomena na svećenika nakon smrti ili premještaja jest: „bio je dobar svećenik, vrijedan, ili sveti svećenik“, a ne samo: „mnogo je radio“ jer sama aktivnost još ne znači svet apostolat; može biti prazan hod i trud, a daleko od jedinstva s Bogom. Svećenik mora biti takav prema svima – prema poglavarima, sa subraćom svećenicima, s vjernicima. Prema poglavarima ponizan i spreman slušati bez primjedaba, kritika i opaski na njihove naredbe. S kolegama svećenicima s ljubavlju i supatnjom, izbjegavati ogovaranja i međusobno surađivati. Prema vjernicima biti u svemu primjeren. Sve ljubiti, za sve raditi i za sve moliti.

Koja me nakana vodi u mom apostolatu? Možda prestiž, pohvala ili korist? Jednak prema svima i razborit u govoru. Na meni se u svemu mora zrcaliti Isus Krist u prosuđivanju sadašnjih prilika, u molitvi, studiju, u apostolatu i sve mora biti usmjereno na slavu Božju i na dobrobit duša pa i u razgovoru i posjetu obiteljima.

Dakle:

- uzoran u svetoj misi
- bilježiti dobre nakane

- razboritost u odnosima
- iskoristiti svaku prigodu za upućivanje lijepe riječi.

VIII. duhovna obnova (31. VIII. 1944.)

Ne bude li svećenik bdio nad sobom i ne bude li razborito postupao, može mu se dogoditi užas i može pasti u *smrtni grijeh*. Služi li u takvom stanju sv. misu, čini svetogrđe.

Ništa ne može biti strašnije u životu svećenika. Jao njemu ako se odmah i djelotvorno toga ne riješi; izlaže se opasnosti da mjesecima i godinama ostane u stanju grijeha na strašnu duhovnu štetu i svoju i njemu povjerenih duša. Svetci upozoravaju da je takav svećenik gori od đavla.

Neuredna ljubav prema zemaljskim stvarima vodi nas prema grijehu. Počinje se polaganim popuštanjem tjelesnim sklonostima što malo-pomalo dovodi do grijeha. Treba krotiti tijelo i nikako ne krivotvoriti nakane. Znaj da ti česti posjeti ne pomažu u duhovnom rastu; budi nepopustljiv!

Tu je i velika mana oholosti koja kvari naš život i krade nam zasluge pred Bogom.

Na kraju, prisutno je i koristoljublje koje zna prevladati nad duhovnim vrednotama. Znak je to nepovjerenja u Providnost, pa zna ponekad i nenamjerno nadvladati duhovne vrednote; uvuče se ono materijalno i sebično, a ako smo neoprezni, i škrtost.

Gore srca! Ne rasprodajmo Božje darove, mogli bismo postati simonijaci i kupiti sebi mjesto u paklu.

Bojim li se i sumnjam li da ću postati svet svećenik? Izgleda da je tako, ali ako ne postanem svet, kako mogu misliti da će mi povjerene duše napredovati u svetosti ako ja zakažem? Ja moram pokazivati put!

Glavna sredstva da izbjegnem opasnost i upadnem u koje svetogrđe jesu molitva, mrtvljenje i nadnaravna ljubav. Treba biti ustrajan u pobožnosti, i to djelotvorno u razmatranju, ispitu savjesti i duhovnom čitanju. Kad se ta sredstva zanemare ili površno obavljaju, počinje hladnoća i grijeh. Zato mrtvljenje, osobito očiju i ušiju. Ne fiksirati osobe i ne biti znatiželjan. Dakle, ljubiti Boga iznad svega i

tako svakog njegova stvora i zalagati se za spas duša. Koliko imam nedostataka u ispitu savjesti, naročito u mlakosti kod sv. mise, bez ozbiljne pripreve i zahvale!

Gospodine, prije negoli bih učinio smrtni grijeh i u takvom stanju uzašao na oltar, učini da umrem!

Koje odluke do idućih duhovnih vježbi:

- svakog dana koji čin tjelesne pokore
- obnoviti odluke „Marijina ropstva“
- pročitati misne ceremonije
- više studirati ascetiku
- razboritost u odnosu prema svim osobama

IX. duhovna obnova (13. XI. 1944.)

Predmet ove duhovne obnove jest *srdžba*: česta je to mana u mom duhovnom životu. Sv. Pavao kaže: „*Srdite se, ali ne grijешite.*“ Svećenik se mora po svome zvanju revnosno truditi za Božju slavu, ali na način da ne odbija grešnike i ne udaljava se s puta spasenja. U svemu treba nasljedovati božanski primjer Isusa Krista koji je bio blaga i ponizna srca. Kako se ne bi upalo u tu manu, potrebno je izbjegavati prigode. Već znam kada i prema kome pogriješim i zato se moram znati postaviti. Kad čovjek osjeti da je uzrujan, treba paziti i nepromišljeno ne govoriti te treba smiriti ogorčenost. U svakidašnjem životu trebam nasljedovati Isusa i svoga svetog zaštitnika.

Budući da sam svećenik *homo Dei* – Božji čovjek, trebam nastojati uvijek biti strpljiv, blag i uljudan sa svima, osobito s ukućanima.

Isuse, pomози mi!

Do iduće duhovne obnove odluka je *strpljivost*.

X. duhovna obnova (28. XII. 1944.)

Posljednju sam duhovnu obnovu zaključio mišlju da sam kao svećenik „čovjek Božji“, sada se pak, razmatrajući Isusovu poruku svećeniku, trebam podsjetiti na njegovu posebnu ljubav koju mi je

pokazao od vječnosti i na posebnu ljubav koju mi je iskazivao tijekom života.

Sad sam posrednik između Boga i ljudi i zato se moram isticati životom, moram biti pastir koji će dobro poznavati put savršenstva.

Kao svećenik predstavljam Isusa na oltaru, Isusa žrtvu za naše grijeha. I ja trebam zajedno s Isusom uzeti križ i nositi ga za dobro duša.

Neću se bojati žrtve sve do smrti.

continuo · Ritiro p. J. A. C.

II Meditazione:

Ritornando alla prima meditazione nella quale abbiamo visto che con sia la figura, che con consista e come sia possibile vediamo con come venne sempre stimolato questo virtù.

S. C. si è voluto chiamare il fin del campo, il foglio delle corvalli e ciò fa che la santa punta traspariva dalla sua purezza. Per questo a fin tutto i versamenti: la Madonna e Giuseppe, il precorore S. Giovanni Ev. e come parole, che come a parole; il numero di fin tanto voluto criticare, calunniare, sopprimere il nome o p. in tanti punti della sua vita ma non tanto potuta mai assalire nel punto della figura, non meno il minimo sospetto, il dubbio, la paragona di virtù speciale di S. C. e la virtù caratteristica di Maria M.

Essa appare nel mondo come una delle colombe, che fuise del fanc. J.

DUHOVNE VJEŽBE

18. – 22. rujna 1944.

Neka, Isuse, uđe mir u dušu, tjeskobnu što još uvijek nije postigla svećeničku svetost.

Najnesretniji sam od svih što sam i nakon toliko primljenih i značajnih milosti ostao jadan i nedostatan. Umjesto da pomažem dušama na putu svetosti, ja sam im na sablazan svojom mlakošću, površnošću i nestalnošću. Nebeska Majko, izmoli od Isusa da ove duhovne vježbe obavim zajedno s tobom, u raspoloženju koje su imali apostoli i prvi učenici nakon uzašašća Isusova na nebo. Uzmi me, Majko, pod svoju obranu. Učini, Isuse, već od ovog prvog razmatranja da, svom dušom otvoren, iskoristim ove duhovne vježbe. Amen.

„Ja moram biti u kući Oca svoga.“ Isto treba reći i za svećenika. Njegovo mjesto treba biti mišlju i voljom gdje se radi o slavi Božjoj. To je doista smisao i razlog opstanka svakog bića na zemlji. A to mora biti naročito i za svećenika. Tražiti slavu Božju molitvom, razmatranjem i naviještanjem; slavljenjem sv. misa i molitvom časoslova. Uvijek i u svemu što se odnosi na slavu Božju. Promotrim li svoj prošli život, nalazim toliko toga zašto se trebam stidjeti: toliko toga nije bilo u skladu sa sv. zahtjevima. Mnogo toga sam učinio tek toliko da učinim, a možda i zato da me ljudi hvale. Moram često obnavljati odluku da sve činim na veću slavu Božju. Jedan od kanona crkvenoga prava kaže da se svećenici češće ispovijedaju, da svakog dana pohađaju Presveti Oltarski Sakrament i mole krunicu. Nažalost, ja se ispovijedam svakih petnaest dana ili jednom mjesečno, ali ne vidim velikog napretka.

Odredio sam da potražim duhovnog vođu, pa ću tada odrediti i vrijeme za sv. ispovijed. Ne smijem se zadovoljiti samo kojom kratkom molitvom, moj pohod Sv. otajstvu treba imati svećeničku ozbiljnost. Razmatranje ne smije biti površno i zadovoljiti se time što sam obavio, mora ostaviti traga u mom dnevnom životu. Da sam uvijek

obavio dobro razmatranje, ne bih bio toliko neprikladan u vodstvu duša prema svetosti, tako sam prazan i nesmotren.

Gospodine, neka dođe kraljevstvo tvoje!

Stvoreni smo za Boga i naše je srce nemirno dok se ne smiri u njemu. Neka Bog vlada u dušama svojom milošću. Učinimo nešto da ljudi spoznaju tu blagodat. Kako je malo duša koje žive u milosti ne misleći i ne znajući cilj života. Gledajmo u dušama samo Boga i učinimo sve da on zavlada u njima. Zato ljubimo duše!

Svećenik treba sličiti slici što ju je vidio prorok Izaija: vidio je Serafa sa šest krila kako bi naučio sve gledati razborito i u vjeri: da bismo u svemu vidjeli Boga i njegovu volju, da budemo razboriti, ali ne i bojažljivi i plašljivi poput zečeva, bili spremni reći odlučnu riječ, ali uvijek u pravoj ljubavi.

Dva krila – hrabrost i povjerenje – neka podržavaju naš uzlet.

Bog ne zahtijeva od nas uspjeh nego rad; onaj tko sije, ne mora i žeti; redovito nasljednik vidi plodove apostolskog rada. Ne očekujmo uspjeh, trebamo nesebično i neumorno raditi. Dva krila koja će nam u tome biti potrebna jesu *poniznost* i *ljubav*. Nikad i ni na jedan način ne smijemo raditi kako bismo dobili priznanje od ljudi, u tom slučaju izlažemo se pogibelji da se svidimo ljudima, a ne Bogu. Svećenik je osmišljen tek onda kad mu je u svemu poticaj nadnaravna ljubav prema dušama jer jedino tako, posvećujući, i mi ćemo se posvećivati. A nagrada nas čeka samo na nebu.

Gospodine, budi volja tvoja!

Služiti Bogu znači u svemu i uvijek činiti prema njegovoj svetoj volji. Koliko ispraznih utvara u životu! U trenutcima oduševljenja želimo trpjeti, ali kad se zaista pojavi križ, odmah ga se želimo osloboditi. Ovdje bi zaista trebalo primijeniti Isusovu riječ: „ne znate što tražite“. Ispitaj svoj život! Nemaš li što okajati? Mnogo, mnogo toga, Gospodine! Imam tako male i rijetke križeve, kratke i zanemarive. Kad nas pohodi križ, tada Isus nije daleko. Ipak nismo spremni na to misliti i na tome zahvaljivati. Mi smo krivi za gubitak tolikih zasluga. Služiti, dakle, Bogu cijeneći svaki trenutak hrabro se boreći i uvijek živjeti za duše.

Upotrijebimo darovano nam vrijeme i sve prožmimo vjerom.

Grieh: zloupotreba naše slobode, rasipanje darova i pobuna protiv Boga Stvoritelja i Gospodina.

Nažalost, danas se pojam grijeha gotovo izgubio i često se na grijeh i ne obazire, opravdava ga se, čak i preporuča. Danas se prezire krepost. Grieh kod svećenika nešto je neshvatljivo. Pozvan biti neprijateljem grijeha, ni na kakav način ne smije se pomiriti s grijehom. O Isuse, nemam prikladnih riječi da ti zahvalim što si me do danas sačuvao od svetogrdnog slavljenja sv. mise. Isuse, slab sam, nikakav sam i neprekidno mi je potrebna tvoja milost. Ne dopusti, Isuse, da odugovlačim staviti se na put svetosti pod vodstvom duhovnog vođe.

Dok smo živi, uvijek smo u opasnosti iznevjeriti se, zato trebamo uvijek biti razboriti, suzdržani i krotki da ne prouzrokuje nijedan, pa ni najmanji grijeh. Treba se naviknuti da uvijek mislim dobro o svakom svećeniku, molim za one koji su se iznevjerili i naudili dušama koje su im bile povjerene. Gospodine, prije negoli bih bio na sablazan svojim vjernicima, uzmi me k sebi u nebo, više volim smrt nego grijeh. Djevice presveta, Djevice premudra, pomози mi da budem vjeran u ovoj svetoj odluci i namjeri.

Svakom je određeno jednom umrijeti. Mi se svećenici naviknemo često vidjeti pokojnike i postanemo prema smrti skoro otporni. A trebala bi nas svačija smrt upozoriti. Često smrt susrećemo kao prestanak života. A kada će i nama stići? Svećenici najčešće umiru iznenada. Jedan razlog više da budemo uvijek spremni i da nas ne zaskoči iznenada nepripravne.

Smrt je slika života: kako se živi, tako se i umire. Treba živjeti svetačkim životom da bismo bili spremni sveto i umrijeti. Tako će smrt biti početak vječnog života. Živimo u milosti Božjoj pa ćemo uvijek biti spremni. Bolje je pobožno izmoliti jedan dio krunice nego tri izbrbljati. Svakog dana izmoli razmišljajući i bez žurbe. Ispit savjesti obavimo ne samo zato da ga se obavi već ga dva puta dnevno treba plodonosno obaviti. Prvi o podne, drugi uvečer.

Uzeti na nišan jednu manu i ozbiljno se protiv nje boriti dok je ne iskorijenimo. Obaviti duhovne vježbe bez napretka znači zloupo-

trijebiti milost. Iako mi zdravstveno stanje ne dopušta da ih obavim kako bih želio, ali ne popuštam: moram iz njih izaći promijenjen bez popusta. Možda su mi ovo zadnje, pa kako bi bilo da ih potratim. Nikada više, Isuse, ti mi pomози!

Ispovijed je veliki znak Božjega milosrđa da nam vrati milost ako smo je izgubili ili je poveća ako smo se u milosti nalazili. Često je i plodonosno obavljamo, barem svakih petnaest dana, plodonosno, a ne samo mehanički.

Ako se vjernici trebaju pripremati za ispovijed, koliko više moraju svećenici. Ispovijed mora označiti život. Po mogućnosti imati redovitog ispovjednika, bilo bi dobro da je to duhovni vođa. Svećenik je, osim što je sam pokornik, i ispovjednik. To je preodgovorna i zahtjevna dužnost; o tome može ovisiti spas duša. Svećenik treba ući u ispovjedaonicu s deset posto mudrosti, dvadeset posto razboritosti i sedamdeset posto strpljivosti. Mora izbjegavati pogreške među kojima treba naglasiti: postavljati samo prikladna pitanja jer danas pokornici, osobito ako se godišnje ispovijedaju jedanput, jedva da na ispovijedi i govore; mora ispravljati bez straha, inače na sebe svaljuje odgovornost i za savjest pokornika. Ne smije postavljati pitanje naročito o onome što ne pripada sakramentu ispovijedi; ne oštro koriti, jasno s ljubavlju; ne dužiti u poukama da se ispovijed ne pretvori u razgovor o stvarima koje ne pripadaju ispovijedi; ne poklanjati pozornost pojedinim staležima nego svima jednako, kako bi ovo sveto djelovanje bilo dostojanstveno.

Mlakost. Pozvani smo na svetost. Pred nama je, dakle, raskrižje: ili-ili.

Među svećenicima često nailazimo na mlakost. Razni su pokazatelji takva stanja: nebriga, nemar u pobožnostima, premalo vjernosti u molitvi časoslova, zapostavljanje administracije, ogovaranje subrata svećenika, lijenost, izbjegavanje napora, propuštanje opomena i ispravljanja kada to dužnost zahtijeva, premalo spremnosti za izbjegavanje lakih grijeha. Kako mlakost jako sličiti turberkulozi, tako treba upotrebljavati i slične lijekove. Najprije treba pojačati hranjivost, dakle: razmatranja duže moliti, češći satovi klanjanja, godišnje duhovne

vježbe, mjesečno pola dana duhovne obnove i, po mogućnosti, tjedna ispovijed, istinska i djetinja pobožnost Srcu Isusovu. Što je mlakost više uznapredovala, to treba biti ustrajniji u uzimanju lijekova. Dobro ispitaj svoju savjest, uoči znakove mlakosti i nemoj se bojati borbe za svoje dobro i za dobro povjerenih duša.

Isuse, danas sam bio zabrinut za svoje tjelesno zdravlje, oslobodi me toga, da plodonosno obavim ove duhovne vježbe.

Nitko ne može služiti dvojici gospodara: Sotoni i Isusu Kristu. To su potpuno suprotni programi, suprotstavljeni i s potpuno različitim ishodom. Nažalost, sljedbenici prvoga su brojniji, dok su sljedbenici drugoga rijetki, pa čak među onima koji bi trebali biti prethodnici. Danas svijet krvlju i suzama natapa narode, sve se više srozava. Trebamo se suprotstaviti tom zlu osobnim suprotstavljanjem slijedeći program Isusa Krista: *Tko hoće da ide za mnom, neka uzme svoj križ i neka me slijedi*. Krist nikoga ne prisiljava, ostavlja da odlučimo po našoj slobodnoj volji. *Neka se odreče sebe*: odreći se sebe, svoje vlastite volje. Isus Krist je do svoje tridesete godine živio povučeno i time nam je htio poslati poruku o potrebi unutarnjeg života. Tri su godine pak njegova javnog života nama uzor i poticaj na revnost i na žar za davanje slave Bogu i spasenje duša. To se na bezbroj načina može pokazati u crkvi, u ispovjedaonici, u tumačenju vjernika, u ljepoti crkve i svetih obreda, u formiranju ministranata; izvan crkve u posjetima obiteljima, u suzbijanju raznih pogrešnih ideja, u ispravljanju pogrešnih nauka i nekih neprikladnih uvjerenja, u tješnju bolesnika hrabri ih u nošenju križeva i pripremanju na dobru smrt, u kršćanskim organizacijama koje bi trebale biti desna ruka u našem apostolatu za dobro duša, s mladima, s očevima i majkama u razboritu izgrađivanju obiteljskog života čemu prijete tolike opasnosti.

Revnost se očituje u ozbiljnom spremanju propovijedi, i to suvremenih, praktičnih i kratkih uz odgovarajuće primjere koji se mogu primijeniti za sredinu u kojoj se propovijeda; zato se treba žrtvovati i smatrati da je to od prvotne važnosti. Moliti da Gospodin pomogne, prati i nagradi naš apostolat; u molitvi, promotriti svoje nakane i poteškoće te u svemu očekivati uspjeh od molitve. Treba nastojati

oko karitativnih pothvata za unesrećene i protjerane, zatim žrtvovati vrijeme, novac, udobnost, ideje i utjehe.

Moramo dobro paziti kako naša revnost ne bi bila nerazborita pa učiniti više štete nego koristi, da ne bude u nezgodno vrijeme, bez uočavanja okolnosti i bez osobnog interesa. Ne tražiti svoju slavu nego Božju. Jao nama budemo li tako postupali!

Dnevna molitva

Neka Gospodin zapali naša srca pravom apostolskom revnošću prosvijetljenom, razboritom, nadnaravnom, djelotvornom i ustrajnom bez prekida sve do smrti.

Euharistija. Dokraja ih je ljubio. Isus nas je ljubio do kraja, najvećom mogućom ljubavlju. Dar euharistije nikad nećemo dostatno cijeniti. Mi kao svećenici imamo još više od drugih vjernika razloga neprekidno zahvaljivati za taj veliki dar. Isus je nazočan svagdje gdje se nalazi svećenik: ondje gdje sam ja, Isus se mora osjećati ugodno, ne smijem mu biti neugodno društvo i način na koji ga predstavljam. Nauči me, Isuse, da ti nikada ne prouzročim neugodnost. Pomozi mi da dostojno obdržavam euharistijske obrede i učini da raste broj pobožnih duša. Trebam često poticati na pristupanje sv. pričesti. Pobožno nije slaviti sv. misu. Svećenika se prepoznaje na oltaru. Pobožno se pripremati slaviti i zahvaljivati za sv. misu.

Čistoća. U ovako iskvarenom i pokvarenom svijetu treba biti čist u svakom pogledu. Često treba postiti i čuvati oči od znatiželjnih pogleda, jer bez stvarnog mrtvljenja može sve biti jednako ništici.

Zaključak: Uskrsnu, nije ovdje! Uskrsli Isus nije onaj isti od prije. Ima značajke uskrsla tijela. I svećenik kad se vrati među vjernike, treba biti promijenjen, mora pokazivati vjernicima, a naročito članovima Katoličke akcije, što znači obaviti duhovne vježbe. Učinci moraju biti uočljivi.

Kao uspomenu na duhovne vježbe treba njegovati veliku, nježnu ljubav prema Blaženoj Djevici Mariji. O njoj često govoriti i častiti njezine blagdane.

Velika ljubav prema Presvetom Srcu Isusovu koje se često vrijeđa, a naročito ga vrijeđa svećenikova hladnoća; raspirivati u srcima ljubav prema tom božanskom Srcu.

Gajiti ljubav prema papi, Kristovu namjesniku: uvijek s papom, pa ako bi trebalo, i do mučeništva.

Primjerno je ljubav prema papi pokazivao bl. Vincenzo Strambi. Raditi na tome da se papu bolje upozna, da se čuje njegova riječ; svakog dana za papu moliti. Ono što se ne poznaje, ne može se ljubiti.

Odluke na temelju razmatranja:

1. u svemu i uvijek slaviti Boga
2. ispovijedati se barem svakih petnaest dana; mjesečno ili dvomjesečno duhovno vodstvo
3. pohod Presvetom Oltarskom Sakramentu uz prigodne molitve
4. razmatranje uz praktične odluke
5. u podne ili prije objeda ispit savjeti o prvome dijelu dana
6. boriti se protiv lijenosti i odrediti raspored rada
7. izbjegavati hotimičan lagani grijeh
8. uvijek zaspati u milosti Božjoj
9. bolje se pripremati za ispovijedanje i studirati moraluku i ascetiku
10. studirati i širiti što više pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu.

Mjesečne duhovne obnove

Godina 1945.

I. duhovna obnova (30. I. 1945.)

Kako bi slavio Boga, spašavao duše i posredovao između neba i zemlje, treba biti neprijatelj grijeha, inače se može postati izvorom sablazni.

Kakva je strahota sablažnjiv svećenik! Kod toga ne treba misliti samo na svećenika koji bi bio na sablazan grešnim životom već i na onoga koji je mlak i nemaran. Svećenik treba biti znak i zrcaliti Isusa Krista pa zato treba biti i uzor kršćanskih kreposti, evanđeoskih načela i blaženstava na Gori. Ne izgrađuje li, on ruši. Živi li mlakim ili površnim životom, sablažnjava jer on treba neprekidno nadahnjivati poletom.

A gdje se ja nalazim?

Kakav je svećenik, takav je i narod. To je općepoznata istina.

Svećenik je dužan vjernicima pripremati raj, a tu će dužnost ostvarivati bude li u svemu izgledan. Uzaludno je propovijedati riječi ako se ruši vladanjem. Istinita je tvrdnja da je sablažnjiv svećenik najveći neprijatelj Crkve.

Treba biti primjeren, u prvome redu, u komunikaciji s ljudima, u ljubavi, u čistoći, u vjeri i ponašanju. Svećenik se ne smije ponašati po svjetovnim načelima.

U današnjim prilikama zračimo ljubavlju nasuprot mržnji i osveti!

Svećenikov život mora neprekidno biti uzoran: prema poglavari- ma ponizan i spreman poslušati, prema braći svećenicima pun ljubavi, prema vjernicima pun ljubazne brige za njihov duhovni napredak.

Ja sam svećenik za duše. Zato moj životni ideal mora biti dobro duša, moliti za njih i žrtvovati se za njih. A sve to bez očekivanja bilo kakve vremenite koristi. Neka nikakva pohvala, uspjeh ili dobitak ne rane moj svećenički život.

Odluke ove duhovne obnove:

- hitro ustati
- vjeran u klanjanju
- oprez u radu s katoličkom akcijom
- svakog dana pola sata teološkog studija
- rasporediti pobožnosti i rad
- svećenički razgovarati sa svojima.

II. duhovna obnova (28. II. 1945.)

Izgleda nevjerojatno i sablažnjivo da treba razmišljati o neumjerenosti u jelu i piću kod svećenika. Međutim, to je jako potrebno. Koliko puta u tome griješe svećenici, možda i više nego ostali vjernici. Neumjerenost paralizira duhovni život, odvraća od cilja, otupljuje razum i otvorenost prema nadnaravnim vrijednostima te dovodi do popuštanja u stjecanju dobra, a naročito u čistoći.

O Isuse, učini da ne postanem žrtvom neumjerenosti u jelu i piću, učini da jedem i pijem samo koliko mi je potrebno za život koji ću posvetiti Bogu!

Koliko svećenik treba jesti i piti? Toliko koliko u tome bude davao hvalu Bogu. Potrebno je, dakle, i u jelu i u piću biti primjer umjerenosti.

Posjete nastojati obavljati tijekom jutra i što je moguće kraće. U gostima skladno razgovarati i davati primjer umjerenosti, izbjegavati čašćenja. Uzimati koliko je nužno potrebno, a ne škodi zdravlju.

U kršćanskom životu vjernika, a naročito u svećeničkom, nužno je potrebna uzdržljivost: s jedne strane radi odricanja od nepotrebnoga, a s druge radi odupiranja napastima.

Svećenik koji bi izbjegavao odricanja lišavao bi se neophodnog sredstva za obavljanje svoga poziva. Svećeniku je mrtvljenje sredstvo kojim će obraćati grešnike i vjerodostojno potvrđivati svoje propovijedi. Mrtvljenje treba biti razborito, svagdanje u dobroj nakani; postat će svagdanja zadovoljština za vlastite grijeha i za grijeh povjerenoga naroda.

Dakle, sljedeće su odluke:

- nastaviti kršćansku korizmu

- odricati se jela i pića izvan obroka i svega što škodi zdravlju
- kratki posjeti obiteljima u jutarnjim satima
- češće koje posebno odricanje.

III. duhovna obnova (20. III. 1945.)

Što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a duši svojoj naudi? I zaista, čemu čovjeku bogatstvo? Ako nije osmišljeno, samo za zlo. To treba s još većim pravom reći za svećenika koji bi zbog bogatstva izgubio prave vrijednosti i zasluge. Svećenik škrtac nesreća je i za sebe i za vjernike. Jao njemu ako u svojoj službi ide za materijalni dobrom: unaprijed osuđuje sebe jer skreće na potpuno pogrešan put. Škrt i sebičan svećenik nalazi se u velikoj opasnosti da bude osuđen. Svećenik nikad ne smije biti pohlepan za dobitkom.

Jadnog li mene kad bih u dnevnom životu išao za onim što mi koristi i donosi dobit, a ne za onim što traži moja služba i što je usmjerenost na slavu Božju i spas duša. Duše su moje jedino bogatstvo!

U svećeničkoj službi ne zvuči lijepo ni redovita zarada. I to ne smije biti namjera kod rada (Bog će providjeti!). Sjetimo se da je Isus izabrao siromaštvo. Svećeničko srce treba biti daleko od bogatstva, od novca. Može se biti dostojanstven i u siromaštvu. Pomagati na poseban način siromašnima i tako nasljedovati mnoge svete svećenike.

Odluke:

- nikada ne uskratiti milostinju siromahu
- brinuti se za sjaj crkve
- zanimati se za potrebne
- uređivati račune s članovima obitelji.

IV. duhovna obnova (7. IV. 1945.)

To su sveti muševi... U nebu će se razlikovati osobe koje su živjele u djevičanstvu od ostalih i slijedit će Nevinog Jaganjaca pjevajući posebnu pjesmu.

Zasigurno nema kreposti koja se može usporediti s čistoćom. Ona nas čini anđelima. Divni su njezini učinci u onima koji je posje-

duju. Osnažuje tijelo, diže dušu, učvršćuje volju, čini dragima i Bogu i ljudima. To da svećenici žive čisto od njih zahtijevaju i sveti čini njihove službe. Na to ih podsjeća Crkva u podjeljivanju viših redova, osobito svećeničkog. Crkveni celibat svećeniku donosi posebnu čast, a i lakše se može približiti dušama vjernika. Kao sluga duša i posrednik između Boga i ljudi mora biti odvojen od svega što je zemaljsko i svjetovno.

Sredstva da bi sačuvao lijepu krepost i nadvladao u borbi jesu molitva i svladavanje. Svakidašnja ponizna, iskrena i ustrajna molitva upućena Isusu, Bezgrešnoj Djevici i svome anđelu čuvaru. Ne zaboraviti na molitvu u izazovnim trenucima, staviti se u Božju prisutnost i budnu zaštitu anđela čuvara. Zatim svladavanje, oprez u pogledima, oprez u familijarnosti koja možda i nije grešna, ali može biti izazovna, oprez u jelu i piću, razgovorima i igrama.

Odluke:

- s vjerom moliti Isusa (Kralja) i Presvetu Djevicu (Majku)
- svakog dana po koje svladavanje – oprez s „laganim“ osobama.

V. duhovna obnova (11. VII. 1945.)

Zavist je jedna od kapitalnih mana, a očituje se u tome da se žalostimo radi tuđih uspjeha misleći da oni umanjuju naše. Svatko od nas ima na zemlji one darove koje mu je udijelio Gospodin i čini ono na što ga potiče. Važno je prihvatiti Božju volju u svemu i za svakoga.

I među svećenicima može cvjetati ova mana.

Koliko puta to može biti zbog većeg uspjeha kojeg subrata, a trebalo bi ga u tome nasljedovati. Svakome su dani određeni talenti i treba ih savjesno upotrebljavati ondje gdje obavljamo svoju dužnost.

Jedino sredstvo da se zavist nadvlada jest ljubav. Prema kolegama i prema svim vjernicima treba gajiti iskrenu ljubav. Biti sjedinjeni u ljubavi i sve ponizno i blago podnositi. Imati razumijevanja za potrebe subraće, pomagati u duhovnim potrebama svjesni da trebamo stići na isti cilj: u raj.

Odluke:

- braniti subraću
- pripremati se da postanem apostol pobožnosti Srcu Isusovu
- više molitve i pokore.

VI. duhovna obnova (19. XI. 1945.)

Stići će dan kad ćemo uskrsnuti i naći se pred Bogom na *općem sudu*. Kakav će biti za mene? Bit ću oslobođen ili osuđen? Sama pomisao na to ulijeva mi jezu.

Na što sve nailazim u ispitu savjesti. Koliko toga treba ispraviti. Koliko sam trenutaka uzalud potratio, koliko preuzetih obveza pred Bogom za duše olako obavio, što ću reći da se opravdam? Hoću li biti dostojan čuti pohvalu Vječnog Sudca ili čuti osudu? Kako se često zavaravamo da Bog sudi poput ljudi. On sve zna, pozna grešnost svakog pojedinca. Gospodine, smiluj se, Gospodine, oprosti!

Nemojte suditi pa nećete biti osuđeni. Treba izbjegavati osuđivanje bližnjega. Kako je bijedno osuđivati, nanositi štetu i jednom i drugome. Veliku štetu može nanijeti svećenik koji s jednim vjernicima osuđuje druge, to može izazvati nepopravljivu štetu; dozna li ogovarani za to, može se dogoditi da se više nikada ne približi sakramentima kod tog svećenika.

Moj Isuse, smiluj mi se!

Dužnost je svakog pastira bdjeti nad svojom pastvom. Treba upoznati duševno stanje svake duše i uočiti glavne mane cijele župe kako bih ih mogao suzbijati. U ovom slučaju ne radi se o površnom prosuđivanju već o brižljivu pomaganju za rast u dobru.

Sa svima uvijek bez predrasuda biti prijazan i ozbiljan, bez prevelike povjerljivosti, što može biti razlogom da se izgubi poštovanje što ga imaju vjernici prema svećeniku.

Sjećaj se uvijek odgovornosti što si je preuzeo pred Bogom kad si postao svećenik.

Dakle:

- kako bih bio oslobođen na sudu, treba izbjegavati lijenost
- izbjegavati mrmljanja i ogovaranja

- kako ne bih produžio boravak u čistilištu, moram bdjeti i na spasenje povjerenih mi duša
- istraživati, propovijedati i katehizirati.

VII. duhovna obnova (28. XII. 1945.)

Odluke:

- posvijestiti svećeničke dužnosti
- nasljedujte me!
- blagost u obitelji.

VIII. duhovna obnova (31. I. 1946.)

1. Boga, najvišega gospodara, treba priznavati, ljubiti i služiti mu u svakom trenutku.
2. Sve duše, bez obzira na sve, trebaju biti spašene.
3. Nikada ne kritizirati vjernike pred drugim vjernicima.
4. U apostolatu ne imati obzira prema prijateljima ili imućnijim obiteljima.
5. Ne tužiti se na križeve (teško provedivo).
6. Ne žuriti u govoru, moliti, jednako se odnositi prema svakome, ne raspravljati, poticati, a ne zapovijedati.
7. Prema mogućnosti obnavljati znanje iz prirodnih znanosti i jezika.
8. Gajiti vedrinu, što ne znači pustiti da vjernici uzimaju olako Božje zapovijedi.

IX. duhovna obnova (27. IV. 1946.)

Ja o meni ako ne naviještam evanđelje. Moram posvećivati duše svojom posvećenošću. Biti svet na oltaru, u ispovjedaonici, u molitvi.

Biti propovjednik riječi Božje. Riječ Božja nije *vezana*: propovijedati što je moguće jasnije i prilagoditi se okolnostima na vrijeme.

Biti Kristov vojnik postavljen na obranu evanđelja riječju, svetošću, neprekidnom budnošću i bez pridržaja: ljubav, ljubav!

MEDITACIJA ZA KLANJANJE PRED PRESVETIM OLTARSKIM SAKRAMENTOM

(na završetku godine)

Još smo u božićnom vremenu, u vremenu kada se sjećamo dolaska našega Otkupitelja na zemlju. Opet će se on vratiti na svršetku vjekova, samo ne više kao milosrdni Otkupitelj već kao vrhovni i nepozivi sudac. Doći će i pitati račun kako smo upotrijebili svoj život, kako smo upotrijebili darovano nam vrijeme. Ovdje smo sabrani na završetku još jedne godine našega života. Okreće se još jedna stranica naše životne knjige.

Došli smo ovamo, pred tebe, Gospodine, i razmišljamo o tvojoj opomeni koja nas podsjeća na tvoj buduću dolazak:

„Neka Vam bokovi budu opasani i svjetiljke upaljene, a vi slični ljudima što čekaju svoga Gospodara kad se vraća sa svadbe, da mu odmah otvore čim dođe i pokuca. Blago slugama koje Gospodar, kad dođe, nađe gdje bdiju. Zaista, kažem Vam, sam će se pripasati, a njih posaditi za stol te ih dvoriti.“ I kad ih je opomenuo da će se pojaviti iznenada kao što čine kradljivci koji ne najavljuju dolazak, kaže im: „Budite pripralni, jer će Sin Čovječji doći u čas kada se ne nadate.“ (Lk 12, 35-40)

Klanjanje

Evo me, Isuse, pred Tobom. Ti si tu živ skriven pod prilikama kruha. Gospodine, Ti jedini imaš riječi života vječnoga. Govori našim dušama, pomoz da razumijemo, da shvatimo pouku i smisao riječi o kojima smo počeli razmatrati. „Neka vam bokovi budu opasani i svjetiljke upaljene, a vi slični onima što čekaju svoga Gospodara kad se vraća sa svadbe.“ (Lk 12, 35)

Prenešimo si mišlju običaj onoga vremena u Palestini. Bogati gospodar pozvan je na svadbu. Redovito se gozba održavala u kasnim satima. Upozorava svoje slugu da će se kasno vratiti, a što slugu

čine? Umjesto da iskoriste gospodarevu odsutnost pa odspavaju ili se zabave, oni se opasuju i trude se urediti kuću, pripremiti uljanice i očekuju trenutak kada gospodar pokuca te mu potrče otvoriti vrata.

Smisao prispodobe je jasan. Gospodar je sam Isus koji se nakon krvave drame svoje muke, uzašavši na Nebo svome nebeskom Ocu, na koncu vjekova vraća među svoje sluge.

I k nama će doći na koncu našega života. Kako će nas zateći? Kako ćemo ga dočekati?

Znate da nam je na krštenju svećenik preko ruku naših roditelja pružio upaljenu svijeću uz riječi: „Primi goruću svijeću i neporučan čuvaj svoje krštenje, vrši Božje zapovijedi da Gospodinu kada dođe sa svadbe, možeš poći ususret, zajedno sa svim svetima u nebeskom dvoru i da živiš u vijeke vjekova. Amen.“

Eto, to su dužnosti što smo ih prihvatili na krštenju. Jesmo li ih uvijek ispunjavali?

Isus će se na koncu vremena osobno vratiti sa svom svojom slavom i moći. Ali do tada je htio uz nas ostati pod prilikama kruha da bi nam bio gost, prijatelj, naš suputnik, naša pomoć i naša duhovna hrana.

Nalazi se ovdje u tišini svetohraništa i od mnogih duša napušten. Uistinu, Gospodine, ti si skriveni Bog i, na našu žalost, od većine odbačen.

Zahvala

Gospodar iz prispodobe s pravom je bio radostan što je kuću našao osvijetljenu i sluge spremne za doček. Toliko je bio zadovoljan da ih nije pohvalio samo riječima već im je naredio da posjedaju za stol i sam ih je poslužio.

Velikodušnost ovog bogatog gospodara koji se ponižava i služi svojoj služinčadi može nam izgledati neobično, čak i ponižavajuće.

Međutim, kod Židova je bio običaj uzvanicima dati dio hrane s gozbe da ponesu svojim kućama i nastave slaviti sa svojim obiteljima.

U prisposdobi sluge, iako umorne zbog bdjenja i posla, sada sjedaju za stol s gospodarom i s njime nastavljaju slaviti.

Prisposdoba jako lijepo izriče Gospodinovu velikodušnost. On je dušama pripremio ovu radosnu gozbu na kojoj je on domaćin u Nebu. Ali ovdje nama unaprijed će u euharistiji dati znak te buduće slave.

I mi, Gospodine, na ovom božanskom stolu, na kome čak ni anđeli ne mogu sudjelovati, nalazimo okrepu i ohrabrenje u životnim poteškoćama. Na njoj, Gospodine, dobivamo nagradu, radost i sreću, tako često umornih i obeshrabrenih duša za sve što je potrebno za pravi kršćanski život.

Isuse, mi ti zahvaljujemo i s učenicima iz Emausa vapimo: „Ostani s nama Gospodine!“

Obnova

Gospodin je nazvao blaženima sluge koje je našao budne.

Gospodin ne opominje samo jedanput da budemo uvijek budni i spremni na njegov poziv. To ponavlja kao zaključak prisposdobe o kojoj smo razmatrali. Zar možda kradljivac najavi kada će provaliti! Kad bi gospodar znao za trenutak provale, bdio bi i ne bi dopustio da mu u kuću bude provaljeno.

Budite pripravniji jer u trenutak kada ne budete mislili, doći će Sin Čovječji.

Treba li vas možda podsjetiti što znači Gospodinova zapovijed „budite budni“?

Ova je godina na izdisaju, sjećat ću se Isusovih riječi da su sinovi tame lukaviji od sinova svjetla, pred tim istim Isusom koji je sada milosrdan Otac, a jednoga dana bit će strogi sudac, trebamo se ispitati kako smo ove godine ispunjavali svoje dužnosti.

Kako smo pred Gospodinom ispunili dužnost klanjanja, molitve, sv. mise, poštivanja sv. Božjeg imena?

Kako smo ispunili svoje dužnosti prema bližnjima, dužnost ljubavi i dobra primjera?

Kako smo izvršavali dužnost vlastitog posvećenja? Iz kolikih se razloga trebamo udarati u prsa i s carinikom reći: smiluj se meni grešniku. Imaj milosrđa prema meni grešniku.

Isuse, žrtvo za grijeh, oprosti nam grijeh, oprosti našu neposlušnost, nezahvalnost, oprosti naše zloupotrebe, oprosti što smo zloupotrebljavali tvoje milosti, oprosti, Gospodine!

Molitva

Za nekoliko sati i ova će godina biti ubrojena u broj proteklih godina.

Koliko je u ovoj godini bilo tužnih događaja, koliko je ostalo praznina oko nas?

Kakva nas budućnost očekuje? Što će nam donijeti godina koju upravo očekujemo?

Za nekoliko trenutaka otpjevat ćemo zahvalnu pjesmu za iskazanu neizrecivu dobrotu za sve podijeljene nam milosti.

Prije negoli se od njega razidemo, zamolimo ga riječima Crkve: „Spasi svoj puk, Gospodine!“ Spasi svoj puk neizrecivim svojim milosrđem. Vрати nam mir, ujedini nas u slozi, pravdi i ljubavi što si ih ti donio na zemlju.

RAZMATRANJE ZA DJEVOJKE ČLANICE KATOLIČKE AKCIJE O KREPOSTI I JAKOSTI

(Krasica, 20. svibnja 1945.)

Mnogi su mučenici u prvim kršćanskim vremenima na pitanje kako se zovu odgovarali: moje je ime **kršćanin**. To je bilo njihovo ime i počasni naslov, a jedan je kršćanski povjesničar napisao: želio bih da ime kršćanin bude čast i ponos svakog kršćanina.

Kako bismo tada bili spremni odgovoriti na sve zavodljivosti ovo-ga svijeta! *Ad majora natus sum* – rođen sam za velike stvari!

Tko je zapravo kršćanin? Katekizam nam odgovara: Kršćanin je osoba koja je krštena, koja ispovijeda svoju vjeru i nauk Isusa Krista, sudjeluje u sakramentima i sluša pastire Crkve koji su od Isusa po-stavljeni.

A jesu li svi koji su kršteni u sakramentu sv. krštenja i životom kršćani? S bolom u duši moramo reći da često nisu.

Pripovijeda se da je neki tek pokršteni mladić iz jednog pogan-skog sela bio toliko ponosan na svoje krštenje da je na povratku u svoje selo uzео očevu sablju i na prsima urezao veliki križ. Rana se zatvorala. Na smrtnom krevetu rekao je zabrinutom svećeniku: „Ti si mi, oče, utisnuo mali nevidljivi križ. Ja sam htio da svi vide ovaj veliki križ i tako pokažem svima da sam Kristov.“ Koliko god je to bilo ne-razborito i neshvatljivo, znakovito je, izdahnuo je kao hrabar svjedok.

Danas, na rođendan Crkve smjerno podignimo svoje čelo poma-zano uljem krizme i neka ne pjevaju samo usta: Kršćanin sam, kršća-nin sam; to je ono što me veseli! Kršćanskim životom, kršćaninom hoću i umrijeti.

Svaki svećenik svakog dana ponavlja izreku iz Poslanice sv. Petra: „Oprite se čvrsti u vjeri!“ Jakost zahtijeva hrabrost u poteškoćama, a mir u opasnosti, strpljivost u pothvatima. Podnositi napade, borbe, napasti, boli i srčano se uhvatiti u koštac sa svim neprijateljima duše.

Na zemlji nismo za drugo ako ne za borbu. Već je Job rekao: „Nije li borba čovjekov život na zemlji?“

Moramo se boriti protiv duhovnih neprijatelja, protiv svega što prijete našoj duši i dušama naših bližnjih.

Krepost jakosti treba biti usklađena s ostalim krepostima koje pomažu na putu do uspjeha. U prvome redu to je velikodušnost i širina srca koje će poticati na hrabre pothvate; povjerenje u Boga kao u izvor sigurnosti. U Bogu smo nepobjedivi!

Kakvu sigurnost u nas ulijeva poznata izreka: Ako je Bog s nama, tko će protiv nas? Jakosti je potrebna krepost strpljivosti da bismo mogli hrabro i u kršćanskom duhu podnositi sve boli, križeve i razočaranja. Potrebna joj je i krepost ustrajnosti jer naša volja posustane i omlitavi.

Iznad svega potrebna je krepost jakosti, mora biti usidrena u ja-koj vjeri, u čvrstom uvjerenju, u srcu koje ljubi Boga i bližnjega; mora imati čvrstu volju koja ne dopušta lutanja i polovičnosti nego se stalno i bez obaziranja natrag ide prema zacrtanom cilju.

Posjedujete li sve te kreposti? Posjedujete li povjerenje u Boga i povjerenje u same sebe?

Jeste li strpljive u križevima, imate li ustrajnosti u dobru? Jeste li oduševljene u vjeri i prožete snažnom voljom?

Jakost se protivi bojažljivosti. Bojažljivost je mješavina sebeljublja i straha da nećemo uspjeti i da ćemo možda biti ismijani. Tu je strah od preuzimanja odgovornosti, jakost isključuje strah pred naporom i zaprekama, protivi se i strašnoj „bolesti“ pred onim „što će ljudi reći“, pred ljudskim obzirom koji truje i ubija i vjeru i ljubav. Ništa ne uništava toliko dobrih želja koliko ljudski obzir.

Budite svjesne toga da čast biti kršćanin i time se ponositi nosi sa sobom i odgovornost da to budemo i životom. A kako je velika čast biti članom velike obitelji ženske mladeži Katoličke akcije što sa sobom nosi i dužnost da se sve to hrabro svjedoči u svim životnim okolnostima, a ne samo na sastancima.

Jakost isključuje tjesnogradnost i uskoću promatranja životnih prilika koje oduzimaju hrabrost i ispunjavaju strahom pred pothvatima, kao da sve ovisi o nama. Spremno otjerajte takve mane. Crkva

treba hrabre duše, duše koje bez straha prihvaćaju svoje dužnosti za ovaj trenutak i žive u svakoj prigodi puninu kršćanskim životom.

Kako postići ovu veliku kršćansku krepost?

U prvom redu, treba biti svjestan svoje ljudske krhkosti, svoje slabosti i ograničenosti, što će nas potaknuti da se potpuno predamo u ruke Božanskog umjetnika.

Izbjegavajte sve što bi vas moglo duhovno obeshrabriti i zarobiti osrednjošću. Imajte dnevni raspored i ne predajte se komotnosti.

Ne ugađajte tjelesnim sklonostima. Sve predajte Bogu. Lijenost je izvor mnogih mana, naročito nečistoće, učite se svladavati i u malim stvarima. U tome je smisao malih žrtava. Vježbajte volju i dopuštenim stvarima kako biste se mogle spriječiti u nedopuštenima. Čitajte knjige koje će vas ohrabriti poticajnim primjerima, osobito mladića i djevojaka koji su se velikodušno žrtvovali za Krista i duše.

Ali na poseban način nastojte posjećivati Isusa u euharistiji. Ne završava li se svaka propovijed i nagovor poticajem za često primanje sv. pričesti?! Sv. Toma je napisao da euharistija poziva na djelovanje. A sv. Augustin u jednom nagovoru stavlja u Isusova usta rečenicu: „Ja sam hrana jakih i velikih duša; jedite me i bit ćete jaki!“

Ispit savjesti

Današnje evanđelje naglašava nam dvoje:⁴⁹

Prije svega spoznaju da je Bog vrhovni cilj našeg života i da se potpuno povjerimo Božjoj providnosti.

Znamo da je temelj svakog doba život. A tko nam ga je dao? Već je svako dijete na prvoj stranici Katekizma naučilo: Dao nam ga je Bog. I ne samo da nas je stvorio već nam provida sve potrebno za život i održava nas svojom svemoćnom milošću. Sv. Pavao to izriče tvrdnjom: „U Bogu živimo, mičemo se i jesmo.“

Pripadajmo Bogu!

Postavimo sebi još jedno pitanje: Zašto nas je Bog stvorio? Bog je s nama, bez sumnje, imao neki cilj dostojan njega i prikladan za

---

49 Ovo razmatranje uzeto je za drugo čitanje u liturgiji časova 11. rujna na spomendan bl. Francesca Bonifacija.

čovjeka. Taj cilj jest želja i težnja za srećom. Dijete nalazi sreću u igri, mladić i djevojka u zabavama koje odgovaraju njihovoj dobi, zreli ljudi u svojom pothvatima; sreću traži i starac koji moli: podari mi malo mira i strpljivosti u ovim mojim posljednjim danima.

Međutim, većina ljudi nije sretna. Zašto? Zato što sreću ne traže gdje ju se može naći.

Koliki je traže u bogatstvu, na njih se može primijeniti izreka sv. Bernarda koji kaže da se bogatstvo stječe uz napor, čuva uz strah, a gubi u žalosti.

Mnogi traže sreću u častima, a o njima Sv. pismo kaže da su dim koji se brzo rasplina.

Koliki sreću traže u užiticima, a oni ostavljaju gorčinu u ustima i grižnju u srcima.

Izgleda da pravu sreću nalaze oni koji slijede izreku sv. Augustina: „Nemirno je ljudsko srce dok ne otpočine u Bogu!“

Bog, i samo Bog, cilj je našega života, a onda i izvorište naše sreće.

Imajmo potpuno povjerenje u Božju providnost. Isus nam je rekao da Otac naš nebeski zna što nam je potrebno, da neprekidno budemo svjesni da nam je Bog otac i da sve upravlja na naše dobro, imajmo povjerenje u njega i to nam je dosta. Jedna lijepa poslovice kaže da ni list sa stabla ne padne bez Božje volje. Zato ponavljam: I u radosti i u žalosti klanjajmo se i vjerujmo u njegove božanske nacрте. Živimo svoju vjeru kao dijete u zagrljaju svoje majke. Bacimo se u Isusov zagrljaj i recimo, poput apostola: mi vjerujemo tvojoj ljubavi!

Kada ćemo umrijeti? Možda danas, možda sutra, ovoga tjedna, mjeseca ili godine, možda za deset, dvadeset, trideset, sedamdest... godina, kada? To ne znamo. Kako ćemo umrijeti? U milosti ili u grijehu? Ne znamo. Isus nas zato opominje da budemo budni, doći će, kao kradljivac. Budimo spremni.

Gdje ćemo umrijeti? U krevetu, na cesti, u šumi, na trgu? Kako odgovoriti na ta pitanja? Želimo li da nas smrt ne zatekne nepripravne, nastojimo biti spremni danas. Budemo li svjesni da se svakog tre-

nutka približavamo prelasku u vječnost, nastojimo biti neprekidno spremni i budni.

Pripravljamo se na smrt. Kako? Hodamo li životom puni života ili pak nosimo u sebi klicu vječne smrti?

Umiremo svakog dana pomalo svemu onome što ćemo ostaviti na zemlji. Pripremamo se pak svake večeri iskrenim pokajanjem za prelazak u vječnost. Zahvalimo Bogu što nismo umrli u onaj dan, na onome mjestu i u onome trenutku kad smo bili u grijehu ili u opasnosti da zapadnemo u teški grijeh. Molimo za milost ustrajnosti.

Brinimo se i za spasi duša naših bližnjih.

Njegujemo posebnu pobožnost prema Presvetoj Djevici, često se pričestujemo. Sv. pričest sjeme je vječnoga života. „Tko bude jeo moje tijelo, neće umrijeti nikada!“

Želite li znati kakva će biti vaša smrt, ispitajte zato svoj život!

Članice Katoličke akcije u Krasici 1943. godine

Posljednja propovijed don Francesca Bonifacia

(Iz homilije bl. Francesca u nedjelju XII. po Duhovima,
u Krasici 1. rujna 1946. g.)

Nastavljajući tumačenje evanđelja prošle nedjelje, možemo reći da su i danas mnogi gluhi za ove dvije velike istine. Kako bismo se spasili, potrebno je ljubiti Gospodina iz svega srca i iznad bilo kakvog ovozemaljskog probitka i ljubiti bližnjega kao samoga sebe.

A tko je moj bližnji? Tako je zapitao Gospodina onaj zakonoznanač. Božanski učitelj, koji je prozreo zlonamjernost skrivenu u tom pitanju, odgovorio mu je protupitanjem: Čuj, da te netko na cesti izudara i ostavi da u krvi umreš, od koga bi očekivao pomoć? Pa od svakoga koji bi tim putem prošao. Kada bi to bio netko nepoznat? Da! A da je neki stranac, ili politički protivnik, ili osobni neprijatelj? Da, od svakoga! I Isus je zaključio: *Idi i ti čini tako!* Svatko tko od tebe nešto treba, bio rođak ili nepoznat čovjek, sunarodnjak ili stranac, prijatelj ili neprijatelj, svaki od njih tvoj je bližnji.

Upitajmo se zato koliki od nas koji se smatramo kršćanima postupaju tako u svakodnevnom životu? Koliko ljudi oko nas trpi, koliki su potrebni naše pomoći? A tko od nas osjeća da ih ljubi?

Ne izgleda tako, ali je činjenica da smo mi svoje kršćanstvo često sveli na svoju mjeru, kao što se odijelo kroji po mjeri, a mjera je naša korist i naši računi. Dok se radi o krštavanju djece, o pripremi na prvu sv. pričest, o pogrebu pokojnika, izgleda da smo još kršćani, ali kad treba ljubiti Boga iznad svega i svakoga i bližnjega kao sebe, tada je drugo pitanje: tada se postupa prema drugome ključu – sve je to lijepo i dobro ako je meni od koristi.

Želimo li u djelo provoditi kršćanstvo koje će jednoga dana spasiti naše duše i osigurati raj, moramo svoje kršćanstvo provoditi u djelo kako nas je naučio Isus.

Zato naučimo i usvojimo načela koje nam je Isus ostavio kao pravila ponašanja prema svojem bližnjemu. On nam je rekao: „Ovo je

moja zapovijed da se ljubite među sobom.“ Na koji način? Tko ima dvije haljine, neka jednu poda onome koji nema. Slično i onaj koji ima hrane. Eto, to je materijalna milostinja. Zatim činite dobro onima koji vas mrze, progone i zlo govore o vama. Eto, to je duhovna milostinja: opraštanje.

Isus je primjerom potvrdio svoje naučavanje. Nije rekao: vi trebate tako činiti, već: činite ono što sam ja prvi učinio. Znači prvo primjer, a onda pouka.

Isus je iz ljubavi ovako postupao:

- *ljubio je djecu*: kori one koji djecu udaljuju od njega, čak i proklinje one koji ih sablažnjavaju; djecu zbog njihove bezazlenosti stavlja za primjer odraslima;
- *ljubav prema siromasima*: želi biti u njihovu društvu;
- *ljubi bolesnike*: sažalijeva se nad njihovim ranama, potresaju ga njihovi vapaji, za njih čini većinu svojih čudesa;
- *ljubi grešnike*: poistovjećuje se s Dobrim Pastirom koji ide u potragu za izgubljenom ovcom, želi njihovo obraćenje;
- *ljubi i svoga izdajicu*: čak ga naziva i prijateljem;
- *ljubi i one koji ga razapinju*: za njih moli svog nebeskog Oca.

Eto, takav nam je primjer ostavio Isus! Slijedimo ga! Nema, dakle, nekoga, ma kakav bio, koga bismo smjeli isključiti iz svoje kršćanske ljubavi.

Ljubimo jedni druge kako je on nas ljubio!

Oporuka bl. Francesca Bonifacija

Danas, pri punoj svijesti, određujem što treba učiniti nakon moje smrti:

Neka moje tijelo čeka uskrsnuće na groblju u mjestu gdje umrem, ali ako Gospodin bude htio da umrem izvan mjesta svoje pastoralne službe, da bude preneseno u mjesto moje službe.

Što se tiče pogreba, neka se obavi sa što manje troška i bez ijednog vijenca.

Budem li imao kakvog novca, određujem da se udovolji izgovaranju svetih misa koje su upisane u *Knjizi misnih nakana*, a za koje sam primio nagradu 1/3 za sjemenište u Koprju, 1/3 za crkvu u Krasici, a 1/3 za moju majku ili za onoga koji bude na mojoj brizi do smrti.

Krasica, 27. studenog 1940.
sveć. Francesco Bonifacio

Duhovna oporuka

27. lipnja 1944.

Molim oprostjenje za sve zlo koje sam prema bilo kome učinio.

Od srca opraštam svima.

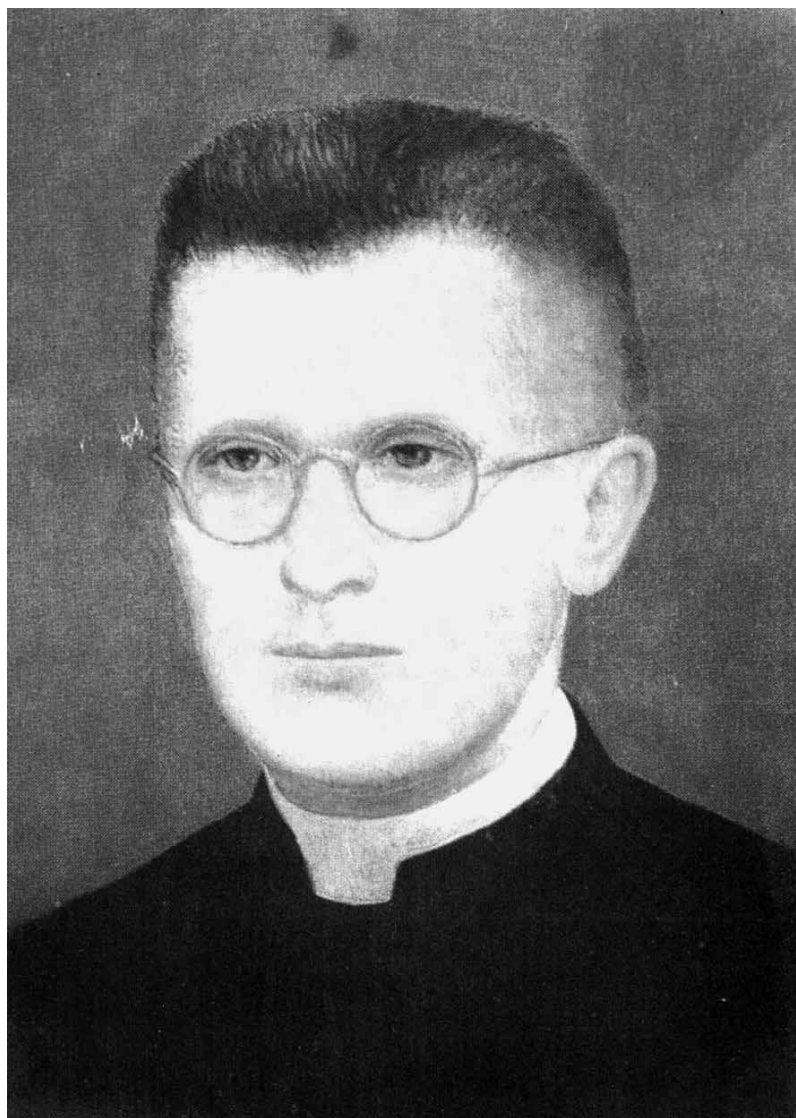
Želim da zapamtite – zbog moje moguće nedostatnosti u naviještanju božanske riječi ono što sam često preporučivao: mnogo molite, pohađajte sv. misu, često pristupajte sakramentima.

Sve učinite da se oslobodite navike psovanja.

Sačuvajte djetinju pobožnost prema Srcu Isusovu i prema Nebeskoj Majci. Molite Boga da bi koji dječak poslušao njegov glas i da bi postao svećenik i popunio moje mjesto.

III.

NEKE MISLI IZ OSOBNOG DNEVNIKA BLAŽENOG FRANCESCA BONIFACIJA

MISLI IZ DUHOVNOG DNEVNIKA BL. FRANCESCA BONIFACIJA

[Dan prolazi i ne vraća se]

Smrt će doći. Mislim da nije tako daleko. Život je prolazak zemljom. Zemlja nije mjesto našeg boravka već izgnanstvo. Dani boravka na zemlji izbrojani su. Dobro upotrebljavajmo vrijeme, o njemu ćemo polagati račun na sudu. Kako upotrebljavati vrijeme? Jao nama ako smo ga zloupotrijebili. Blago pak nama ako smo shvatili vrijednost vremena za vječnost. Molimo svakog dana da shvatimo značenje vremena za vječnost. Ne znamo koliko dana imamo pred sobom, možda mnogo, ali možda i jako malo. Budemo li ih imali mnogo, za mnoge ćemo odgovarati. Budemo li ih imali malo, jednako ćemo i o njima polagati račun. Ali ne znamo ni približno koliko će ih biti. I zato brzo učinimo sve što nedostaje savršenstvu; kad se nađemo u agoniji pred smrti, nećemo imati vremena za kajanje i popravak. A to će onda biti sama gorčina. A kakvi ćemo biti u tim trenutcima ako provedemo život loše? Današnji je dan prošao i ne vraća se više – tako glasi jedna od večernjih molitava. Kako bi nas morao zamisliti taj izraz; dan prolazi i ne vraća se!

(Gorica, 8. travnja 1933.)

[Kako su lijepe značajke Katoličke akcije]

Tek su završile duhovne vježbe za mladiće, a ja sam tako tužan i bezvoljan, u duševnom stanju koje se inače ponavlja nakon velikih svečanosti. Ove duhovne vježbe bile su zaista za mene više od svečanosti ako se sjetim na trenutke duhovne radosti što sam je doživio među mladima. Kojih li primjera iskrenih pobožnosti za vrijeme križnog puta u dvorištu i u slobodnom vremenu, koliko ozbiljnosti. Kakve šutnje u spavaonici pa i među najmanjima. Nigdje ne možemo

vidjeti plodove Katoličke akcije kao baš ovdje za vrijeme duhovnih vježbi. Kako su lijepo značajke Katoličke akcije.

A kakvu sam, naprotiv, tjeskobu osjetio kao pripravnik za svećeništvo pri pomisli da su to mladići koji bi mogli biti povjereni baš meni, a bolji su od mene. Trebam hrabrosti i ustrajnosti.

Zahvaljujem ti, Bože, za milosti što sam mogao sudjelovati u duhovnim vježbama za mladiće.

(Kopar, 5. rujna 1935.)

[Bol za odlaskom prijatelja]

Stavljam na papir misao koja me zaokuplja s prijateljem X. Zaboljela me u duši njegova odluka da još malo pa odlazi od kuće. Predosjećam kako će se suočiti s teškim posljedicama. Kaže da ne odlazi zbog veće slobode ili iz razloga da ga nadziru nego da stekne karijeru. Gospode, kako me ta odluka pogađa u duši. Znam da ću zbog njegova odlaska trpjeti možda i više nego da mi je rođeni brat. Ipak me tješi pomisao da ga mogu preporučiti jednom subratu koji će se, bez sumnje, za njega brinuti. I još je jedna stvar koja me pogodila, a to je olako pohađanje kina i onih od kojih se to ne bi očekivalo. Ili ne vide opasnost zla ili su otvrdnuli u zlu. Ovo drugo nije moguće, ali prvo je do određene granice prisutno. Treba stoga biti budan i polagano ih uvjeravati.

(Novigrad, 1. ožujka 1938.)

[Oduševljenje životopisom Egidija Bulešića]

Nakon nemirne noći, zbog napada astme, dan sam započeo dosta bezvoljno. Ali Gospodin je iskoristio tu moju slabost i „gurnuo“ mi u ruke životopis Egidija Bulešića. Pročitao sam ga u samo nekoliko sati i ostao zadivljen iz dvaju razloga. U prvome redu zbog njegove čistoće. Bio je misionar među mornarima i nastojao ih ohrabriti za tu lijepu krepost. Oduševio me njegov žar u nastojanju da te mlade duše očuva, s druge me je strane zadivila njegova ljubav i spremnost na

svaku žrtvu kako bi pomogao bližnjemu. Ta njegova krepost i mene potiče da ove godine koje mi preostaju dobro iskoristim. Budućnost je u Božjim rukama, zato ne smijem tratiti sadašnjost. Svaki trenutak trebam presuđivati u odnosu prema vječnom životu.

(Novigrad, 24. kolovoza 1938.)

[Osvrt na župu Novigrad]

Prije dva dana napustio sam mjesto kapelana u Novigradu i stigao ovamo u Krasicu. Svakako, razlika je značajna. Novigrad je kao gradić, ovdje pak razbacano selo. Vrlo mi je drago ovom papiru povjeriti rastanak s dobrim ljudima Novigrada. Dvije godine pastoralnog rada po sebi nisu duge, ali dovoljne su da se upozna ljude i da ljudi upoznaju svećenika. Narod je u Novigradu dobar, pristojan i velikodušan i kad mu se pristupi na prikladan način, može se s njime stopiti. A da bi se osvojilo mlađariju ne treba mnogo, dosta je prikladno dvorište za igru.

Kad osjete da ih voliš, s njima se može mnogo toga postići. Koliko natjecanja tko će više doprinijeti da oproštaj bude što ljepši. Koliko spontanih izričaja zahvalnosti, osobito kod sv. mise, sv. pričesti i oproštajnog domjenka. Koliko osjećaja kod podmlatka K. A. (Katoličke akcije) ima među njima iako ne kod svih ozbiljne nade da bi mogli postati vrijedni članovi K. A. Dosta je spomenuti Darija, Tulija, Dina... neki među njima, iako su dobri, nisu baš prikladni za apostolat.

Koliko sam dobra mogao učiniti među tom mlađarijom, ali zbog svoje lijenosti nisam učinio.

Moj je poglavar dobro mislio kad mi je povjerio brigu za ovu župu. Dobro: „*Fiat voluntas tua* – budi volja Tvoja“. A budem li osjetio da je za moje zdravlje presudno, ponizno ću to izložiti svojem poglavaru.

(Krasica, 13. srpnja 1939.)

[Kritički osvrt na svoj duhovni život]

S boli povjeravam Tebi („dnevniku“) svoju tjeskobu. Što sam učinio tijekom ove 4 godine svećeništva? Koja sam iskustva stekao u vodstvu duša, naročito mladih? Strah me obuzima od pomisli na to da mi se koji mladić obrati molbom da ga duhovno vodim. Ne znam kako bih započeo i nastavio. Što sam učinio do sada? Što ću odgovoriti na Božjem sudu? Koliko je možda duša izgubljeno zbog mojeg neznanja, zbog moje lijenosti, što nisam naučio potrebno da steknem barem osobnu spremnost za duhovnog vođu; toliko sam knjiga pročitao, a izgubim se pred svakom poteškoćom. Na svu sreću, dosad sam se susreo s malim brojem, ali ako se dogodi, kako ću se postaviti? Moram ispraviti propušteno i marljivo raditi.

Rado bih se vratio, osobito za rad među mladeži, mogao bih (barem mi se tako čini) mnogo učiniti među njima. Kad me se tako rado sjećaju i gaje prijateljstvo, znači da ih uspomene ispunjavaju dobrim. Da sam se barem znao bolje odnositi prema svojem poglavaru! Hoće li se moj povratak ostvariti? Kada? Kako se pripremiti?

(Krasica, 3. listopada 1941.)

[Potreba individualnog pastoralna u zabačenim brdskim župama]

Za ove dvije i pol godine boravka ovdje više sam puta povjeravao papiru pokoji utisak iz pastoralna. Večeras sam, čitajući Život don Trentinija, u uvodu kardinala Nasallija Rocce naišao na tvrdnju da i u zabačenim brdskim župama, gdje izgleda da za pastoralni rad ostaje samo nedjelja, ima mnogo posla. To su idealne prilike za intenzivniji pojedinačni apostolat. Tu se može bolje uočiti potrebe pojedinih duša i bolje ih upoznati. To je baš moj slučaj.

Moram se uvjeriti da je potreban individualni apostolat, moram uočiti svačije potrebe i pronaći potreban odgovor. Nažalost, koji put izgleda da se jedri punim jedrima, a drugi put da sve uništava oluja. Sve su to nepredvidive nevolje u pastoralu.

I jadni bismo bili kad ih ne bi bilo. Pali bismo u opasnost da sve radimo iz sebeljublja. Često nas razočaranja prisiljavaju da se podsjetimo na to da svećenik ništa ne smije usmjeravati prema sebi nego jedino na slavu Božju podsjećaju nas na to da smo mi samo sredstvo Božanskog Umjetnika.

Sve prema presvetoj volji Božjoj. Hrabro! Ne žanje uvijek onaj koji je sijao. Zaslužnije je sijati s namjerom da drugi žanje. U svakom prolasku božanske milosti nastojati da ostane Božji znak na apostolatu.

(Krasica, 24. siječnja 1944.)

[Kako bi osvojio mlade duše, dovoljna je dobra volja i nesebična požrtvovnost]

Današnji je dan posvećen apostolu mladeži sv. Ivanu don Boscu, zapazio sam njegovu misao o apostolatu s mladima: kako bi se osvojilo mlade duše, dovoljna je dobra volja i nesebična požrtvovnost.

Za moj pastoralni rad vrlo je važno da usmjerim svoje djelovanje prema trima skupinama osoba koje su ujedno i najpristupačnije, a to su djeca, siromašni i bolesnici.

Djeca: do njih nije lako doći iz razloga što roditelji prvenstveno brinu za njihovu hranu i odijevanje, a vrlo malo za dušu. Ono što nauče na vjeronauku, ne nastavljaju u obitelji. Jedan gradi, drugi razgrađuje. Moram bolje upoznati sredinu u kojoj žive. Kako velik utjecaj ima duhovna baština u obiteljima!

Siromašni: siromašnih ima dosta, ali najviše njihovom krivnjom. Kad bi više vodili brigu o svome domaćinstvu, mogli bi bolje živjeti. A mnogi se žele izjednačiti s dobrostojećima pa idu po zabavama, luksuzno se nose, a s druge strane oskudijevaju.

Bolesnici: do njih je najlakši pristup. Dok je s mladima utješnije raditi, starci ponajviše očekuju smrt. O drugome životu imaju nejasnu sliku. Kad bi barem znali cijeniti boli!

(Krasica, 31. siječnja 1946.)

[U ispovijedi treba voditi računa o stanju svake duše]

Koliko površnosti u pastoralu! S koliko malo vjere obavljam sv. čine i podjeljujem sakramente. Kako je, naprotiv, malo potrebno biti sabran i nastojati da sve bude prožeto vjerom i dostojanstvom. Npr. u ispovijedi bi trebalo voditi računa o duhovnom stanju svake pojedine duše. Jednog ću dana polagati strogi račun o svakom trenutku svoga života, o svakoj duši za koju sam bio odgovoran. A kako ja nastojim oko spasa tolikih duša? Toliko puta, nažalost, mehanički ponavljam formulu održenja. Nitko ne može dati ono čega nema!

(Krasica, 1. veljače 1946.)

[Kršćanin bi se trebao boriti protiv đavolskih djela]

Svatko tko stavlja zapreke Božjem djelovanju, prije ili kasnije trebat će dati zadovoljštinu za taj grijeh. Na tu misao naišao sam čitanjem djela don Bosca. Ako je to pravilo vrijedilo onda, vrijedi i danas.

Na koji se način može oprijeti Božjem djelovanju? Pomažući da se šire đavolska djela. Kršćanin bi se već time što je kršćanin trebao boriti protiv đavolskih djela. A što bi trebalo reći o tolikim kršćanima koji ne samo da se ne suprotstavljaju đavolskim djelima već im i pomažu promičući djela koja upropaštavaju tolike duše.

Jao svijetu!

Što će se sve otkriti na pojedinačnom i općem sudu! Tu će se otkriti prava istina. Jao svijetu koji se dao zavesti od paklenog zavodnika.

(Krasica, 5. veljače 1946.)

[Mlade treba oduševiti za Krista]

Ne treba se čuditi što se mladež često zanemaruje, kao da se nitko ne brine za njezin napredak. Mladima se treba na svaki mogući način približiti i osvojiti njihove duše za Krista. Treba naći načina i ne pustiti ih pod upliv opće ravnodušnosti. To je znak negativnog odgoja.

(Krasica, 7. veljače 1946.)

[Ono što vrijedi u svećeničkom životu jest žrtva]

Dani tako jednolično teku. Po čemu se jedan od drugoga razlikuje? Skoro ni po čemu. A napredak u svetosti? Bojim se da moj svećenički život od nekog vremena izgleda vrlo aktivan dok, s druge strane, duhovno izgleda prazan, mehanički samo da prođe vrijeme. Do kada će biti tako? Moram svećenički život približavati Bogu kratkim usrdnim molbama i duhovnom pričešću.

Koje li razlike od jednog do drugog mjesta! Ovdje da pođem, mladi ne bi ni zapazili, dok me se u Novigradu i sada, nakon gotovo sedam godina, sjećaju i uvijek očekuju. I danas bi se još moglo obnoviti i nastaviti što je bilo ondje. Uzalud! Kako je velika razlika od jednog do drugog mjesta. Radi se o stupnju kulture, naobrazbe i roditeljskom odgoju. Tko zna što bih morao učiniti da zadobijem povjerenje i prijateljstvo s ovim mladima koji misle jedino na igru, ples i pušenje?

Ponekad izgleda da propovijed slušatelje ostavlja jednake prije i poslije. Međutim, vrijedi i obratno. Duh puše gdje hoće! Kad ga se ne čeka, dođe: nadahnuće i poticaj milosti i dogodi se što se danas dogodilo – osjeti se oduševljenje, zanos i uvjerljivost, riječ je o Božjem djelu. Propovijedi treba spremati, studirati i izgovoriti uz žrtvu. Ono što vrijedi u svećeničkom životu jest žrtva.

(Krasica, 10. veljače 1946.)

[Upri pogled u nebo s nogama čvrsto na zemlji]

Često, skoro svakog dana obnavljam odluku da ću se posebno posvetiti asketskim pitanjima kako bih mogao pomoći mladima u duhovnom vodstvu. Ne dopuštaju mi razni poslovi, a dani lete.

A kako mi prolaze dani? Koliko razočaranja i praznina! I bolje da je tako. U neuspjesima se može postići više zasluga, ali uz uvjet da se ne radi sebično, individualistički i proračunato.

Svakako sijati! Onaj koji bude došao, žeti će. Upri pogled u nebo s nogama čvrsto na zemlji!

(Krasica, 11. veljače 1946.)

[Nemoj zapovijedati drugima što nisi kadar sam učiniti]

Ponekad se dogodi da bez razloga stanemo, a ne znamo zašto. Izgleda kao da ne možemo naprijed. Kako smo jadni! Često ponavljamo izreku: ne čini drugima što ne bi želio da drugi čini tebi. Bi li se taj izraz mogao i izokrenuti? Nemoj zapovijedati drugima što nisi kadar sam učiniti. Da i ne. Liječnik propisuje lijek koji sam nije kušao, a nada se da i neće. Dakle: postoje duhovni lijekovi potrebni svima, ali najprije ih treba kušati duhovni vođa.

(Krasica, 13. veljače 1946.)

[Ne može intelektualac bez seljaka i obratno]

Mnogi smatraju da je rad seljaka lakši od rada intelektualaca. U stvari, jedan bez drugoga ne mogu. Jedan drugoga ne smiju podcjenjivati. Najčešće se pak događa da učeni, bogati i dobrostojeći podcjenjuju siromahe, neuke, neobrazovane i seljake. Koliko jada na ovoj svijetu. Ne čini drugome što ne bi želio da drugi učini tebi. Dakle!

(Krasica, 14. veljače 1946.)

[Kad činiš sve što je u tvojoj moći, tad se sve mijenja]

Kako se čovjek lako razočara, ponekad nam se čini da je sve bez smisla. Mislio sam da sam došao bez smisla, međutim, pokazalo se suprotno. Treba učiniti sve što je u našim mogućnostima i tada će se sve promijeniti. Treba izbjegavati izlizane i stereotipne fraze, nastojati u razmatranju i čitanju asketskih knjiga.

(Krasica, 16. veljače 1946.)

[Nemaju svi jednaku osjetljivost za bližnje]

Izgleda nemoguće, ali u stvari istinito je i ponižavajuće: ne možemo uvijek ukrotiti i pobijediti svoje strasti. Nemaju svi u svijetu jednaku osjetljivost za bližnje. Tko ne osjeća određenu nelagodnost prema drugima? Inače je savjest često nestalna i zarđala kad se radi o pravednosti. Izgleda mi skoro nemogućim da nas pljačkaju baš oni koji kažu da su nas oslobodili. Ali o tome dosta!

(Krasica, 22. veljače 1946.)

[Jao onome koji uzvišene tajne prenosi lakomisleno]

U nekim danima riječi teku čudesnom lakoćom iz srca i pameti prema osobama s kojima se družimo. Drugi put nije moguće ako se ne upotrebljavaju uobičajene fraze. To ovisi u velikoj mjeri o bližoj pripravi za našu uzvišenu službu. Jao onome koji uzvišene tajne prenosi lakomisleno samo da se obavi dužnost. Jao!

Kakvu se odgovornost preuzima. Dakle!

(Krasica, 23. veljače 1946.)

[Svako mjesto ima svoje križeve i svoje radosti]

Vrativši se kući nakon cjelodnevnog trčkanja od jednog do drugog dijela grada, razmišljam o njegovu duhovnom stanju.

Kakav moral vlada među ljudima tako velikoga grada? Koliki su u milosti? Koliki su kršćani? Koliki se spašavaju? Svako mjesto ima svoje križeve i svoje radosti. Tražiti bolje mjesto od ovoga iz želje za promjenom pogrešno je. Svatko na svome mjestu: ondje gdje hoće Bog i tu potpuno ispunjavati svoju dužnost.

(Krasica, 1. ožujka 1946.)

[Svećenički ideal mora biti usavršavati se u spašavanju duša]

Uz samo malo pozornosti može se djelotvorno utjecati na duše koje su otvorene Isusu. Tako tvrde sve asketske knjige kao i primjeri tolikih obraćenika. Svećenički ideal mora biti usavršavati se u spašavanju duša.

(Krasica, 2. ožujka 1946.)

[Malo stado koje je ostalo vjerno Kristu mora biti žrtva i zadovoljština za nevjernosti i grijeh mnogih]

Isuse, spasi me! Koliko puta duše posvećene Gospodinu zna zahvatiti tjeskoba dok svijet bez razmišljanja uživa, možda gazeći krsna obećanja. Duše koje su se odrekle svjetskih užitaka kako bi uživale jedino u Kristu u ovim trenutcima pred strogim korizmenim danima osjećaju neku prikraćenost. Zašto? Ti zlokobni crvu ovoga svijeta, što umišljaš da si ti? Želiš li znati nacрте Božje mudrosti koje ima s odabranim dušama? „Malo stado“ koje je ostalo vjerno Kristu mora biti žrtva i zadovoljština za nevjernosti i grijeh mnogih. Jednog dana poznat će kako bi bilo bolje da su žrtve bile još teže.

(Krasica, 5. ožujka 1946.)

[Žrtva će od Boga biti nagrađena]

Oduprijeti se na početku! Kad se s poteškoćama suočimo, izgleda teško, ali kad probijemo led, sve krene lakše. Svakog dana treba ponovno započinjati, ali i tako živjeti kao da nam je svaki dan posljednji.

Kad je s nekim poslom spojena žrtva, budimo uvjereni da ju je dopustio Gospodin. Jednako tako budimo uvjereni da će žrtva od Boga biti nagrađena.

(Krasica, 6. ožujka 1946.)

[Istina se iskrivljuje, nedostaje sloboda govora]

Danas se istinu toliko iskrivljuje, nedostaje sloboda govora. Nemali broj katolika koji budu čitali lokalni tisak *Voce del Popolo* bit će obmanuti i poljuljani u svome mišljenju o Crkvi i posebno o crkvenim službenicima. Koliko treba moliti i za zalutale i za sablažnjene.

(Krasica, 8. ožujka 1946.)

[Bog sve vidi]

Konačno sam jednom umoran od pastoralnog rada. Neka se sabrana žetva umnaža i donosi rod u dušama.

(Krasica, 9. ožujka 1946.)

[Na milosti treba odgovarati da bi se postalo vrijednima za nove]

Milosti obiluju. Važno je na milosti odgovarati da bi se postalo vrijednima za nove. Učini, Gospodine, da bude poučljivo sredstvo u tvojim rukama za dobro duša.

(Krasica, 10. ožujka 1946.)

[Sve mora težiti prema Bogu]

Putnik sam! Na ovome sam svijetu stranac i ne smijem svoje ide-
ale vezati s ovim svijetom već s drugim, Božjim svijetom.

Sve mora težiti prema Bogu!

(Krasica, 13 ožujka 1946.)

MOLITVA

Milosrdni Gospodine
koji si služi svome Francescu
dao da ustrajno naviješta evanđelje
i da ga životom svjedoči, udijeli
i nama snagu i ustrajnost u vjeri.

Uzvisi svoga slugu na čast oltara
da bi, kao primjer i zagovornik
i nama pomogao stići do vječnog spasenja.
Po Kristu, Gospodinu našem.

(Molitvu sastavio don Irenko Gallo, župnik u Krasici, a odobrio biskup porečki i pulski, mons. Ivan Milovan, u prigodi 50. obljetnice smrti bl. Francesca.)

Kazalo

Biskupova riječ	5
Predgovor	7
Kronologija	9
Molitva	10

I. KRATAK ŽIVOTOPIS FRANCESCA BONIFACIJA

II. DUHOVNE VJEŽE, DUHOVNE OBNOVE, RAZMATRANJA

bl. Francesca Bonifacija

Duhovne vježbe	31
Mjesečne duhovne obnove	37
Mjesečne duhovne obnove	43
Duhovne vježbe	53
Mjesečne duhovne obnove	60
Meditacija za klanjanje pred presvetim oltarskim sakramentom	66
Razmatranje za djevojke članice Katoličke akcije o kreposti i jakosti	70
Posljednja propovijed don Francesca Bonifacia	75
Oporuka bl. Francesca Bonifacija	77
Duhovna oporuka	78

III. NEKE MISLI IZ OSOBNOG DNEVNIKA BLAŽENOG FRANCESCA BONIFACIJA

Misli iz duhovnog dnevnika bl. Francesca Bonifacija	81
Molitva	93

